

Scenariusze lekcji – projekt *Romowie w sieci* – *edukacyjny portal multimedialny*

Fundacja Dialog-Pheniben

Oświęcim 2014

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

Projekt realizowany dzięki dotacji przyznanej przez Ministra Administracji i Cyfryzacji

Temat: STYL ŻYCIA CZYLI JAK BARDZO RÓŻNIMY SIĘ MIĘDZY SOBĄ.

ADRESACI: gimnazjum,

CEL OGÓLNY: wartość stylu życia Romów na tle innych narodów.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- wie, że styl życia jest wartością dla każdego człowieka
- potrafi dostrzec różnorodność sposobu życia różnych społeczności
- poznaje specyfikę romskiego stylu życia
- rozwija w sobie szacunek do innych kultur

METODY I TECHNIKI PRACY:

wypowiedzi uczniów, instrukcja słowna, mini wykład,
autorefleksja, burza mózgów, dyskusja w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: karty pracy ucznia (zał. 1)

PRZEBIEG LEKCJI:

Wprowadzenie nauczyciela:

Każdy z nas ma swój styl życia. Niezależnie ile mamy lat, gdzie mieszkamy, w jakim środowisku się wychowujemy, przyjmujemy indywidualny sposób funkcjonowania w swojej społeczności. Przyjęcie określonego stylu życia determinuje naszą pozycję społeczną, wyznacza nasze cele, określa przyszłość. Na nasz styl składają się różne elementy naszego życia np. zainteresowania, światopogląd, formy spędzania czasu.

Zastanówmy się w krótkim ćwiczeniu jaki jest indywidualny styl życia każdego z nas?

Ćwiczenie:

Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi indywidualną kartę ćwiczenia (zał. nr 1)

Po wykonaniu ćwiczenia chętni uczniowie przedstawiają efekty swojej pracy.

Przykładowe wypowiedzi uczniów:

Szkoła i uczenie się

Gra na gitarze

Komputer

Znajomi

Imprezy

Rodzina i rodzice

Podsumowanie nauczyciela:

Wasze wypowiedzi potwierdzają, że każdy z nas, indywidualnie określa swoje miejsce na ziemi, poprzez wyrażenie własnego sposobu życia. W waszych wypowiedziach zauważyłam jednak, że pewne elementy stylu życia są tak samo ważne dla wszystkich, np. rodzina. Oznacza to, że jest to wartość ważna, wyznaczająca styl życia większej grupy ludzi. Tych podobnych elementów jest z pewnością więcej. Z kolei podobieństwo stylu życia dla pewnej społeczności, będzie ją w specyficzny sposób charakteryzowało. Np. mówi się o Niemcach, że są pracowici, dokładni, cenią sobie wygodę. Oczywiście jest to powierzchowna obarczona stereotypowym myśleniem, opinia, podaję ją jako przykład.

A jaki jest styl życia nas Polaków? Co jest tak charakterystycznego, wyznaczającego nasze miejsce w Europie, na świecie....?

Nauczyciel proponuje ćwiczenie

Metodą burzy mózgów uczniowie podają charakterystyczne cechy stylu życia Polaków:

Np. gościnność, zrywy patriotyczne, religijność....

Myślę, że możemy teraz przejść do właściwej części lekcji. Co waszym zdaniem stanowi o stylu życia Romów?

Metodą burzy mózgów uczniowie podają charakterystyczne cechy stylu życia Romów:

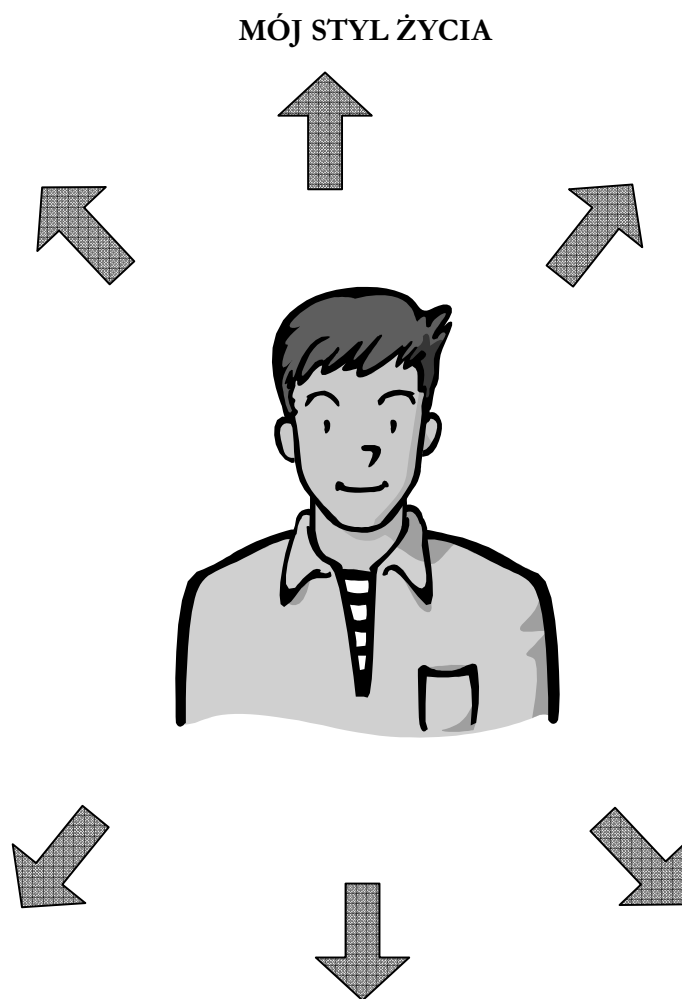
Np. koczowniczy tryb życia, umiłowanie przyrody...

Podsumowanie:

Dzisiejsza lekcja pokazała Wam bogactwo kultury romskiej, która przejawia się również w stylu życia tej społeczności. Być może nie wszystko co poznaliście było łatwe do zrozumienia. Może niektóre aspekty stylu życia Romów są wręcz przez was nieakceptowane. Wiemy, że tolerancja nie musi wcale oznaczać akceptacji. Pamiętajmy, że poznając inność, uczymy się przede wszystkim szacunku i otwartości na dialog. Mam nadzieję, że ta lekcja przyczyni się do rozwijania i utrwalania tej postawy w Was.

Załącznik Nr 1

Wykonaj ćwiczenie: Napisz przy strzałkach, co wyznacza Twój indywidualny styl życia, jakie elementy Twojego codziennego funkcjonowania się na niego składają?

Temat : TOLERANCJA DEKLARACJA CZY POSTAWA?

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: rozwijanie w młodzieży postaw tolerancji i szacunku dla inności

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- lepiej rozumie czym jest tolerancja
- potrafi pracować nad sobą i otwartością na innych ludzi
- rozwija umiejętność dyskusowania i pracy w grupie

METODY I TECHNIKI PRACY:

wypowiedzi uczniów, instrukcja słowna, mini wykład,
autorefleksja, metoda zdań niedokończonych, dyskusja w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: plansze, arkusze papieru A 1, flamastry

PRZEBIEG LEKCJI:

Wprowadzenie nauczyciela:

„Jestem człowiekiem tolerancyjnym.” Chętnie tak o sobie mówimy. Często jednak jest to tylko deklaracja, za którą nie idą konkretne zachowania. Dla wielu – inny – znaczy obcy. Jak traktujemy tych, którzy mają inny kolor skóry, inne poglądy, inny styl życia? Zastanówmy się nad tym.

***Nauczyciel dzieli klasę na 6-7 osobowe grupy i prezentuje metodę zdań niedokończonych. Każda z grup otrzymuje arkusz papieru A 1 i flamaster. Dwie grupy arkusz z napisem SWÓJ znaczy dla nas... ,
następne dwie z napisem OBCY znaczy dla nas...***

Proszę abyście teraz w grupach dokończyli zdania, które znajdują się na arkuszach. Najpierw w grupie, w czasie dyskusji, ustalcie co chcecie napisać. Potem wybierzcie osobę, która zaprezentuje wasze zdanie.

Uczniowie pracują około 5-6 minut. Po tym czasie prosimy o prezentacje

Poniżej podajemy przykładowo uzupełnione zdania przez uczniów:

SWÓJ ZNACZY DLA NAS....

ktoś bliski, ten który mieszka w moim kraju,
podobnie myśli jak ja, ma te same poglądy,
lubi spędzać czas w podobny sposób jak ja,
ma taki sam system wartości,
ma podobne poczucie humoru....

OBCY ZNACZY DLA NAS....

kto inaczej wygląda niż my,
innej narodowości,
ma inne zwyczaje,
nie chce z nami kontaktu,
ktoś kogo się boimy

Podsumowanie ćwiczenia przez nauczyciela

Stykając się z odmiennością czy innością często przyjmujemy negatywną, nacechowaną wrogością postawę. Przekonani jesteśmy, że to co nam bliskie, nasza kultura, obyczaje, normy są

lepsze niż te, które uznają inni, czyli obcy. Mamy tendencję do postrzegania własnej kultury jako bardziej wartościowej niż inne, a nawet lepszej. Inne społeczności oceniamy według uznanych przez nas kryteriów. Kiedy stosuje się takie kryteria do oceny innych społeczności, obcych nam kultur, łatwo o zdziwienie, niechęć, a nawet potępienie. Nie zawsze do końca sobie uświadamiamy, że tak właśnie myślimy, ponieważ mechanizmy o których mówię, nie są w pełni przez nas kontrolowane. Takie myślenie jest nam wszczepione w procesie wychowania i jest uwarunkowane kulturowo. Nie do końca potrafimy nad tym panować. Jednakże poznanie i wiedza na temat inności może zmienić negatywne postawy. Do tego jednak potrzebna jest nam wiedza, ale nie tylko. Aby wypracować w sobie pewnego rodzaju postawę otwartości na inność, trzeba jeszcze pracy nad sobą.

Nauczyciel wiesz na przygotowanej wcześniej planszy hasło:

CZŁOWIEK NA TYLE JEST WART, NA ILE JEST ZDOLNY DO ZMIANY.

Czy to intrygujące hasło sugeruje, że człowiek powinien się zmieniać? Myślę, że autorowi tych słów nie chodziło o zmienność zachowania i chwiejność charakteru, ale raczej o umiejętność zmiany takich postaw, które bywają uciążliwe dla nas samych i innych. Wiadomo, że brak wiedzy, lub wiedza oparta na uprzedzeniach i mitach, oraz niewłaściwe postawy, budowane na stereotypowym myśleniu, prowadzą do nietolerancji.

Przekonajmy się czy to, co mówię, ma odzwierciedlenie w rzeczywistości.

Nauczyciel rozdaje uczniom samoprzylepne karteczki w kolorze żółtym .

Proszę was, abyście chwilę się zastanowili i napisali na tych karteczkach, pewnego rodzaju deklarację

Tak, jestem człowiekiem tolerancyjnym.

Jeżeli ktoś z was myśli inaczej nie musi takiej deklaracji wypełniać.

Uczniowie wykonują zadanie, następnie jedna osoba zbiera deklaracje i przykleja je na tablicy. Zazwyczaj zdecydowana większość uczniów wypełnia deklaracje.

Widzę, że w zdecydowanej większości jesteście tolerancyjni.

Nauczyciel prezentuje uczniom symulację wymyślnego wydarzenia.

Cieszę się bardzo, ponieważ za kilka dni w naszej klasie powitamy nowych jej członków. Będzie to 5 osobowa grupa waszych rówieśników- 3 chłopców i 2 dziewczyny, tyle tylko, że romskiego pochodzenia, Romów, albo jak kiedyś mówiono Cyganów.

Nauczyciel zostawia tę wypowiedź bez komentarza, czekając na reakcję młodzieży. Metodę tę stosuje się po to, aby wywołać w uczniach konsternację i w konsekwencji emocje. Zastosowanie takiej metody pozwala uczniom lepiej wczuć się w sytuację. Wykorzystujemy tutaj również psychologiczną prawidłowość, że człowiek najlepiej uczy się na własnym doświadczeniu.

Bardzo często uczniowie po usłyszeniu takiej informacji, spontanicznie komentują. Są to komentarze typu: „no to portfele na łańcuchach trzeba będzie nosić...”, „a te cyganki to u nas wróżyć będą?” itd... Nie należy przerywać tych uwag, będą one dobrym materiałem dalszego ciągu lekcji.

Podsumowanie lekcji:

Informacja którą wam podałam przed chwilą, jest oczywiście nieprawdziwa. Przepraszam za tę symulację. Zobaczmy jednak, co nam pokazało to ćwiczenie?

Wasze wypowiedzi są najlepszym sprawdzianem waszej tolerancji... Deklarujemy otwartość, ale nasze zachowanie pokazuje co innego.

Gdyby nie było spontanicznych, głośnych wypowiedzi uczniów, kolejną fazę lekcji zaczynamy od pytania:

Co poculiście po usłyszeniu informacji o nowych kolegach? Myślę, że w wielu z was pojawił się lęk podsycany stereotypowym myśleniem. Niektórzy pomyśleli: dlaczego akurat oni? Po co? Będą nam przeszkadzać. Może obawiacie się, że zgodnie z negatywnym wizerunkiem Roma, będą oni wszczynać awantury, bójki, klótnie. Będą kraść i okłamywać. Czy właśnie takie pierwsze myśli się pojawiły?

Czy wobec tego jesteś otwarty na inność? Czy inny znaczy obcy?

Napiszmy więc jeszcze raz nasze deklaracje, ale tym razem, inaczej je sformulujemy:

Tak, chcę być człowiekiem tolerancyjnym.

Tym razem uczniowie otrzymują kartki koloru zielonego. Po wypełnieniu karteczek, jeden z uczniów zbiera je i przykleja je na arkuszu, obok karteczek żółtych, aby wyraźnie zaznaczyć różnicę między deklaracją a postawą. Deklaracja jako manifest słowny, postawa jako proces.

W trakcie gdy uczniowie przyklejają kartki, nauczyciel komentuje:

To już nie jest tylko deklaracja to droga do postawy. Oznacza, że pracujemy nad sobą, że chcemy się zmieniać. Aby ten proces zakończył się sukcesem musimy zbliżyć się do inności poprzez poznanie, poprzez zdobywanie wiedzy na jej temat.

Najbliższe lekcje to zaproszenie na spotkanie z tematyką Romską. Romowie są szczególną mniejszością narodową w Polsce. Z badań sondażowych wynika, że polskie społeczeństwo bardzo niekorzystnie wypowiada się o Romach, niechętnie wchodzi w relacje z przedstawicielami społeczności romskiej. Co wiemy na temat ludzi, którzy żyją razem z nami w jednym kraju, Europie, na świecie? Czy wiecie, że Romowie mają jedną z najbogatszych i najstarszych kultur? Może warto, więc poszerzać swoją świadomość, korzystać z bogactwa kulturowego tej grupy etnicznej i wraz z jej poznaniem uczyć się prawdziwie rozumianej tolerancji.

Temat: ROMOWIE WIECZNI WĘDROWCY.

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: zapoznanie uczniów z bogatą kulturą i historią Romów

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Potrafi wymienić wartości koczowniczego stylu życia Romów w kontekście historycznym
- zauważa znaczenie Romów w kształtowaniu historii Europy.

METODY I TECHNIKI PRACY:

Dyskusja, „burza mózgów”, praca w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Arkusze papieru, flamastry, dostęp do Internetu

Przebieg spotkania:

Wprowadzenie:

Na dzisiejszej lekcji spróbujemy zastanowić się nad jedną z najważniejszych cech charakteryzujących społeczność romską.

Co na od wieków charakteryzuje społeczność romską?

Uczniowie metodą burzy mózgów odpowiadają. Nauczyciel zapisuje na tablicy wszystkie wymienione przez uczniów określenia. Następnie wyróżnia innym kolorem te słowa, które opisują wędrowny tryb życia np. tabor, koczowniczy, wozy, konie, wędrownka....

Część właściwa lekcji:

Najbardziej znaną w historii społecznością prowadzącą wędrowny tryb życia byli Romowie.

Wędrowny czy inaczej koczowniczy tryb życia polega na ciągłej zmianie miejsca pobytu. Taki tryb prowadzili np. ludzie pierwotni. Szukali oni lepszych miejsc w których nie brakło by im pożywienia oraz innych zasobów naturalnych. Do dziś niektóre grupy społeczne nie osiedlają się na stałe.

Czy potraficie wymienić takie grupy, które współcześnie nie prowadzą osiadłego trybu życia?

Jeżeli uczniowie nie potrafią wymienić, nauczyciel podaje kilka przykładów:

Np.

Tuaregowie - zamieszkują obszary Sahary. Podróżują po pustyni i jej obrzeżach, zajmują się hodowlą bydła i kóz, wytwarzaniem biżuterii i turystyką.

Inuici - grupa rdzennych ludów obszarów arktycznych i subarktycznych Grenlandii, Kanady, Alaski i Syberii, pochodzenia azjatyckiego.

Aborygeni (z łac. *Ab origine* - "od początku", czyli "ci, którzy byli tu od początku") - rdzenni mieszkańcy Australii. Są uzależnieni od otaczającego ich środowiska i bardzo z nim związani. Do ich podstawowych zajęć należą: łowiectwo i zbieractwo, a w rejonach nadbrzeżnych także rybołówstwo.

Nie ulega wątpliwości, że najbardziej znaną i ciekawą społecznością koczowniczą byli Romowie.

Ćwiczenie:

Dzielimy klasę na 4 grupy

2 grupy analizują zalety i wady osiadłego trybu życia na przestrzeni historii.

2 grupy analizują zalety i wady koczowniczego trybu życia na przestrzeni historii: Korzystając z zasobów Internetu, z posiadanych przez was informacji, oraz tego co podpowiada wam intuicja spróbujcie określić zalety i wady koczowniczego i osiadłego trybu życia w kontekście historycznym:

Osiadły tryb życia

zalety	Wady
<i>Przykładowe wpisy uczniów: poczucie bezpieczeństwa, posiadanie stałego majątku, poczucie stałości,</i>	<i>Przykładowe wpisy uczniów: informacje docierały z opóźnieniem, Brak znajomości innych kultur Nieufność do obcych</i>

Koczowniczy tryb życia

zalety	Wady
<i>Kontakt z naturą, Poznanie nowych ludzi,</i>	<i>Brak korzeni, ojczyzny Brak domu</i>

	<i>Narażeni na napady, prześladowania</i>
--	---

A teraz opierając się na efektach waszej pracy grupowej i w kontekście przedstawionego cytatu odpowiedzcie na pytanie: o zapisany przeze mnie cytat, zastanówcie się w grupach

Jakie korzyści wnosili wędrujący Romowie w życie miast i wsi?

„.....Romowie postrzegani byli jako obcy i pośrednicy, którzy roznosili wiadomości, a także dostarczali dóbr i usług, na które istniało zapotrzebowanie wśród osiadłych społeczności. Byli wykorzenionymi wędrowcami, którzy posługiwali się ostro zarysowanym rozróżnieniem pomiędzy „my” i „oni” , na co ludy osiadłe odpowiadały z ochotą, a czasami z okrucieństwem. Gdy pojawiły się problemy, Cyganie byli pod ręką jako wygodne kozły ofiarne”.

Na podstawie Gabrielle Tyrnauer *Gypsies and Holocaust*,

Podsumowanie:

Romowie pochodzą oni z Indii. Zanim dotarli do Europy, przebyli długą drogę przez Persję i Bizancjum (V-X w.), osiedlając się tam, gdzie ich los był zależny od wojen, polityki i kontaktów z lokalną ludnością.

Pojawienie się Romów w Europie na początku XIV w. zapoczątkowało nowe liczne migracje z kraju do kraju. Zaczęły powstawać legendy o ich pochodzeniu. W średniowiecznej Europie Cyganie byli chętnie przyjmowani – wędrownym pielgrzymom, pozwalano przemieszczać się z miasta do miasta, otwierano przed nimi swe domostwa, bowiem wędrowcy przynosili nowe wieści, byli radośni, wnosili powiew swobody, umiłowania piękna przyrody i wolności Towarzyszyła im zawsze muzyka i taniec.

Jednak wędrujący Romowie dla tubylców zawsze byli „obcymi”. W XVII stuleciu zaczęły się prześladowania. Romowie byli wysyłani do przymusowej pracy w kopalniach, na plantacjach, w Ameryce Północnej i Środkowej.

Obecnie Romowie zamieszkują wszystkie kontynenty świata.

Dzisiaj „prawdziwych Cyganów” już nie ma, jak śpiewa Maryla Rodowicz, bo zniknęły z naszych dróg tabory.

Jednak współcześni Romowie nie chcą być utożsamiani tylko z wozami, końmi i koczowniczym trybem życia. Chcą integrować się z lokalną ludnością, chcą korzystać z praw im przysługujących, chcą mieć równe szanse na drodze do rozwoju w naszym kraju, w Europie.

Temat: POZNAJĘ SIEBIE, POZNAJĘ INNYCH CZ I

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: integracja, wymiana informacji na swój temat, wzajemne poznanie się.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- nastawia się pozytywnie do rozpoczynającego się cyklu zajęć o tematyce anty dyskryminacyjnej i romskiej.
- Uczy się mówić o sobie, prezentować siebie innym
- Przygotowuje się do pracy metodami aktywizującymi

METODY I TECHNIKI PRACY:

Fotoekspresja, autoprezentacja, „swobodna” ekspresja plastyczna, miniwykład, „burza mózgów”

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

białe teczki wiązane A4 (po jednej dla każdego uczestnika), stare kolorowe czasopisma, pisaki, kleje, nożyczki, arkusze papieru A1

Przebieg spotkania:

Wprowadzenie nauczyciela:

Na pewno słyszeliście takie powiedzenie, że z drugim człowiekiem można zjeść „beczkę soli”, a i tak się go dobrze nie pozna. Wiele razy już mówiliście o sobie, poznawaliście się w różnych okolicznościach, po to by lepiej ze sobą współpracować i funkcjonować w grupie.. Chciałabym dzisiaj zaproponować wam, po raz kolejny, abyście się znowu zaprezentowali innym, ale tym razem w trochę inny sposób.

Ćwiczenie:

Każdy otrzymuje białą teczkę A4. Na środku sali nauczyciel rozkłada kolorowe stare czasopisma, klej, nożyczki.

Prosimy uczniów, o to aby przeglądając kolorowe czasopisma, zwrócili uwagę i wybrali takie zdjęcia, wyrazy, zdania, symbole, które w sposób najtrafniejszy opisują ich osobowość, zachowanie, zainteresowania. Następnie wycinają te elementy i nakleją na zewnętrzną stronę teczek.

Następnie znowu przeglądają gazety, ale pod innym kątem. Mają wybrać zdjęcia osób, które im imponują, są dla nich wzorem, autorytetem, lub po prostu lubią ich.

Po wybraniu tych zdjęć uczniowie nakleją zdjęcia po wewnętrznej stronie teczek.

Tateczka od tej chwili będzie ich indywidualną, wyjątkową teczką i będzie potrzebna do gromadzenia materiałów.

Po zakończonej pracy, gdy wszyscy już mają swoją teczkę prosimy, aby każdy uczeń zaprezentował ją publicznie.

Zaznaczamy, że każdy może powiedzieć o sobie tyle, ile uzna za stosowne. Nikogo nie zmuszamy do udzielenia wypowiedzi. Trzeba tutaj wspomnieć o „indywidualnym terytorium” – obszarze samego siebie, który jest zarezerwowany tylko dla danej jednostki. To „indywidualne terytorium” jest przez każdego skrupulatnie chronione. Są tam sekrety, cechy charakteru, których nie chcemy ujawniać innym, zachowania być może dla nas wstydlive. Aby czuć się bezpiecznie i nawiązywać dobre relacje z innymi musimy nawzajem szanować swoje „indywidualne terytoria”.

Przekazanie tej uwagi uczniom, pozwoli pozbyć się niepokoju i oporów, które pojawiają się w człowieku, gdy zaczynamy poruszać delikatny obszar jakim jest praca nad postawą tolerancji, akceptacji czy otwartości.

W czasie prezentacji teczek przez uczniów prowadzący powinien zadbać o atmosferę ciepła i otwartości. Ważnym jest, aby każdy z uczestników pokazywał teczkę pozostałym.

Komentarz nauczyciela:

Przedstawiliście pozostałym wasze zainteresowania, mocne strony, cechy osobowości. Chciałabym żebyście teraz przyjrze się wewnętrznej stronie waszych teczek. Tam są przyklejone postaci dla was ważne. Na następnych zajęciach opowiecie nam, dlaczego właśnie te osoby znalazły się w waszych teczkach.

Pamiętajcie aby zabrać je na następne zajęcia.

Literatura:

Wójcik E.: Metody aktywizujące stosowane w spotkaniach grupowych, wyd. Makolab, Łódź 1994.

Budnik E.: Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie, wyd. SFS, Kielce 2002.

Temat: POZNAJĘ SIEBIE, POZNAJĘ INNYCH CZ II

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: : integracja, wymiana informacji, konfrontacja z własnymi emocjami towarzyszącym dokonywaniu wyborów.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

nastawia się pozytywnie do rozpoczynającego się cyklu zajęć o tematyce anty dyskryminacyjnej i romskiej.

dokonuje wyborów i potrafi prezentować je innym
poznaje ważne osobistości pochodzenia romskiego

METODY I TECHNIKI PRACY:

Fotoekspresja, autoprezentacja, swobodna ekspresja plastyczna, miniwykład

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Zdjęcia znanych, bądź mniej znanych, ale ważnych osobistości pochodzenia romskiego (około 40, żeby uczniowie mieli wybór) zał. Nr 1.

pisaki, kleje, nożyczki

Wprowadzenie:

Uczniowie prezentują wewnętrzną stronę swojej teczeki, opowiadają o swoich wyborach i decyzjach. Ze względów czasowych, nie koniecznie wszyscy muszą wykonać to polecenie

Część właściwa lekcji:

Widzę, że wybraliście wiele ważnych i znanych osób (*tutaj nauczyciel może skomentować wybory uczniów, nie OCENIAJĄC ich!*) Można zapytać uczniów dlaczego właśnie, niektóre z tych postaci wybrali.

Część właściwa lekcji

Ja na dzisiejsze zajęcia przyniosłam zdjęcia różnych osób. Dokonałam wyboru właśnie tych osób, z powodu pewnej charakterystycznej dla tej grupy ludzi cechy.

Obejrzyjcie zdjęcia, niektóre postaci może znacie.

Następnie dokonajcie wyboru tej postaci, która waszym zdaniem wzbudza w was najwięcej szacunku, uznania, zaufania., spróbujcie wybrać jedną z nich. Wybierzcie osobę, która waszym zdaniem wzbudza wasze zaufanie i mogłaby się znaleźć w waszej teczce.

Uczniowie pracują, czasem pojawia się spontaniczna reakcja w formie komentarzy, że są to osoby romskiego pochodzenia.

Po zakończeniu pracy, prosimy uczniów, aby powiedzieli dlaczego wybrali tę, a nie inną osobę. Bardzo ważnym jest pytanie o emocje, jakie towarzyszyły uczniom przy wyborze. Czy było to łatwe zadanie? Z jakiego powodu było to trudne?

Podsumowanie:

Wiecie kim są osoby, które wybraliście? Są to znane, lub mniej znane, ale ważne osoby pochodzenia romskiego. Jak widzę niektórzy z was są zdziwieni. Stereotypowy obraz Roma różni się zasadniczo, od postaci przedstawionych na zdjęciach. Chciałabym, aby każdy z was na najbliższej lekcji przedstawił wybraną przez siebie osobę, jej życiorys, dokonania. Odpowiedzcie również dlaczego wybraliście tę osobę.

Czy jest znaną postacią życia publicznego, postacią historyczną?

A może, nie wiedząc kim jest po prostu wzbudziła szacunek, zaufanie?

Teraz opowiem wam, kim są osoby na zdjęciach, które nie wybraliście.

Nauczyciel w kilku zdaniach przedstawia życiorysy i dokonania osób romskiego pochodzenia z ilustracji, które nie zostały wybrane przez uczniów.

Załącznik nr 1

Słynne osobistości pochodzenia romskiego

1.Bronisława Wajs "Papusza" (Polska) – poetka (obecnie Ukraina 1910? - Polska, 1987)

2.Sofia Vasilyevna Kovalevskaya (Rosja)– matematyk, pierwsza kobieta z tytułem profesorskim w

Skandynawii

(Moskwa, Rosja 15/1/1850 - Sztokholm, Szwecja 10/2/1891)

3. Tony Gatlif (Francja/Algieria) – scenarzysta, reżyser, kompozytor, producent
(Al-Jazair, 10/9/1948)

4. Yul Brynner (Rosja) - aktor

Władywostok, Rosja, 7/7/1915 - Nowy Jork, USA 10/10/1985)

5. Sir Charles Chaplin (Wielka Brytania) - aktor, jedna z największych i najbardziej uwielbianych gwiazd kina niemego

(Walworth, Londyn, 16/4/1889 - Vevey, Szwajcaria, 25/12/1977)

6. Sir Michael Caine (Wielka Brytania) - aktor, dwukrotny zdobywca Oscara
(Rotherhithe, Londyn, 14/3/1933)

7. Bob Hoskins (Wielka Brytania) - aktor

(Bury St. Edmund's, Suffolk, 26/10/1942)

8. Pola Negri (Polska/Stany Zjednoczone) – aktorka, międzynarodowa gwiazda kina niemego
(Lipno, Poland, 03/01/1897 – San Antonio, USA 01/08/1987)

9. Rita Hayworth (USA) – aktorka, jedna z największych gwiazd filmowych wszechczasów
(Brooklyn, New York, USA 17/01/1918 – New York, USA, 14/05/1987)

10. Django Reinhardt (Belgia) – gitarzysta, jeden z pierwszych wybitnych europejskich muzyków jazzowych

(Liberchies, Belgia, 23/1/1910 - Fontainebleau, Francja

11. Biréli Lagrene (Francja) – gitarzysta i basista, “fenomen gitary”

(Saverene, Alzacja, Francja 4/9/1966)

12. Ayo (Niemcy) - piosenkarka

(Kolonia, 14/9/1980)

13. János Bihari (Węgry) – wirtuoz skrzypiec

(Nagyabony, 21/10/1764 - Budapeszt, 26/4/1827)

14. Roby Lakatos (Węgry) – skrzypek, “geniusz skrzypiec”

(Budapeszt, 1965)

15. Edyta Górniak (Polska) - piosenkarka, w 1994 roku była pierwszą polską piosenkarką uczestniczącą w Konkursie Piosenki Eurowizja, gdzie zajęła drugie miejsce

(Ziębice, 14/11/1972)

16. Michaj Burano (Polska) – piosenkarz, kompozytor, aktor, gwiazda big bitu

(Taszkent, Uzbekistan, 29/10/1944)

17. Elvis Presley (Stany Zjednoczone) – piosenkarz, król rock & rolla

(East Tupelo, Mississippi, 8/1/1935 - Memphis, Tennessee, 16/8/1977)

18. Steven Taylor (Stany Zjednoczone) – piosenkarz, lider zespołu Aerosmith

(Nowy Jork, USA, 26/03/1948)

19. Engelbert Humperdinck (Indie/Wielka Brytania) - piosenkarz, sprzedał ponad 160 milionów płyt i singli na całym świecie.

(Madras, Indie, 02/05/1936)

20. Schack August Steenberg Krogh (Denmark) – fizjolog, laureat nagrody Nobla z medycyny w 1920 roku

21. Juscelino Kubitschek de Oliveira (Brazylia) – Prezydent Brazylii

(31/01/1956 - 31/01/1961)

(Diamantina, Minas Gerais, 12/9/1902 - Resende, Rio de Janeiro, 22/7/1976)

22. Washington Luís Pereira de Souza (Brazylia) – Prezydent Brazylii
(15/11/1926 - 24/10/1930)
(Macaé, Rio de Janeiro, 26/10/1869 - São Paulo, 4/8/1957)
23. Hristo Stoichkov (Bulgaria) (8/2/1966) - piłkarz, piłkarz roku w Europie wg France Football 1994
24. Eric Cantona (Francja) (24/05/1966) - piłkarz, były gracz Manchesteru United (Anglia)
25. Andrea Pirlo (Włochy) (19/05/1979) - piłkarz, obecnie gracz klubu A.C Milan (Włochy), mistrz świata z drużyną Włoch 2006
26. Rafael van der Vaart (Holandia) (11/2/1983) – piłkarz, obecnie gracz klubu Real Madryt (Hiszpania)
27. Zlatan Ibrahimović (Szwecja) (3/10/1981) - piłkarz, obecnie gracz klubu Inter Mediolan (Włochy)
28. Siniša Mihajlović (Serbia) (20/2/1969) - piłkarz, zwycięzca Europejskiego Pucharu Mistrzów Krajowych w 1991 z klubem Crvena Zvezda Belgrad, 2006 - 2008 asystent trenera Interu Mediolan Roberto Manciniego
29. Dejan Savicević (Czarnogóra) (15/9/1966) – piłkarz, zwycięzca Ligi Mistrzów z klubem A.C Milan, były trener zespołu narodowego Serbii i Czarnogóry
30. Gerhard "Gerd" Müller (Niemcy) (03/11/1945) – piłkarz, najlepszy napastnik w historii niemieckiego futbolu, mistrz świata z drużyną Niemiec (2006)
31. Berki László– węgierski skrzypek, dyrygent. Od 1985 roku do swojej śmierci w 1997 roku dyrektor artystyczny stuosobowej „Budapest Gypsy Symphony Orchestra
32. Czureja Miklosz Deki – ur.16.10.1958r., skrzypek.

33. Dębicki Edward (Polska)

– ur.4.03.1935r. Akordeonista, kompozytor, autor widowisk muzycznych, współtwórca scenariuszy filmowych i muzyki filmowej oraz autor ponad dwustu pieśni. W 1955 roku założył cygański zespół artystyczny „Terno”.

34. LAKATOS Sándor (Węgry)

– ur. 1924r., zm. 1994r., węgierski Rom, uważany za jednego z najwybitniejszych skrzypków w XX w. Nazywany „królem skrzypiec”

35. Mercer Peter (Wielka Brytania)

– angielski Rom, działacz społeczny. Królowa Elżbieta II nadała mu tytuł szlachecki za działalność na rzecz Romów w Anglii

36. Rose Romani (Niemcy) ur. w 1946 roku w Heidelbergu. Stracił 13 członków rodziny w niemieckich obozach koncentracyjnych, w związku z czym od lat siedemdziesiątych XX wieku, angażuje się politycznie w sprawy mniejszości Romów i Sinti.

37. Spinelli Santino

– ur. w 1964r., włoski Rom, akordeonista, wokalista, kompozytor, poeta i eseista

38. Malla Gimnez Zefiryn (Hiszpania) ur.26.08.1861r., zm.8.08.1936r., hiszpański Rom. W młodości handlował końmi. Aktywnie uczestniczył w życiu religijnym. Zefiryn Jimenez Malla jest pierwszym przedstawicielem narodowości romskiej, który został przez Kościół katolicki ogłoszony błogosławionym i patronem wszystkich Romów. Beatyfikacji dokonał papież Jan Paweł II.

Temat: POZNAJĘ SIEBIE, POZNAJĘ INNYCH CZ III

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: wprowadzenie do zapoznania uczniów z bogatą kulturą romską.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- zaczyna rozumieć na czym polega negatywne nastawienie do Romów
- dokonuje wyboru cech osobowości i przyporządkowuje je konkretnej osobie
- potrafi wskazać źródła, z których korzystał
- potrafi wymienić znane osobistości pochodzenia romskiego
- zaczyna rozumieć, że zdobywanie wiedzy na temat innych, zmniejsza stereotypowe myślenie

METODY I TECHNIKI PRACY:

Prezentacja, metoda wyboru cech, dyskusja na forum, mini wykład.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Lista cech zał. Nr 1.

Wprowadzenie:

Widzę, że przygotowaliście na dzisiejsze zajęcia sporo ciekawych informacji, niektórzy nawet przynieśli dodatkowe zdjęcia. Myślę, że to było inspirujące zadanie.

Część właściwa lekcji:

Teraz poproszę, abyście wykonali następujące polecenie. Rozdam wam karty pracy, z listami cech zachowania człowieka. Proszę, na podstawie analizy wybranej przez siebie postaci, dopasować kilka cech jej charakteru, uwzględniając jej dokonania i jej konkretną, indywidualną historię.

Może się zdarzyć, że niektórzy uczniowie nie wykonają w domu polecenia.. Warto mieć wtedy przygotowane wcześniej materiały, bądź dostęp do Internetu. Krytykowanie uczniów, za to, że się nie przygotowali zniechęci tylko do dalszych

zajęć. Warto więc wyrazić, że jest nam przykro z powodu braku materiałów, jednocześnie namawiając do aktywności na następne zajęcia.

Część właściwa lekcji

Teraz zapraszam do dyskusji:

Jakie myśli nasunęły się wam podczas wykonywania tego zadania?

Czy byliście zdziwieni, że te osoby są Romami?

Podsumowanie:

Myślę, że dzisiejsze zajęcia uświadomiły wam jak łatwo ulegamy stereotypowemu myśleniu. Powierzchowne opinie, niesprawdzone sądy łatwo wpływają na formułowanie się stereotypu. Każdy z nas ulega stereotypowemu myśleniu, bo jest prostsze. Nie jest problemem fakt, że ulegamy stereotypom. Problemem jest trwanie w stereotypie. Jeżeli spotykam się z osądem o kimś, zawsze go weryfikuję. W jaki sposób? Najbardziej skuteczny. Zdobywając informacje, poszerzając wiedzę na dany temat, w naszym przypadku na temat społeczności romskiej.

Jak zauważyliście Romowie to nie tylko brudni żebracy, złodzieje i nieroby.

W każdej społeczności są tacy, którymi nikt nie chce się chwalić.

Sytuacja Romów przez wieki była specyficzna i ukształtowała obraz Roma taki, a nie inny.

Widzicie jednak wyraźnie, że wśród Romów również jest wiele wielkich osobistości życia społecznego, politycznego i świata kultury. Romowie również mają swoją elitę, którą dzisiaj poznaliście. Na kolejnych zajęciach, będziemy poznawać ich bogatą historię i kulturę.

Załącznik nr 1

Poniżej znajduje się lista cech zachowania i charakteru człowieka.

Analizując życiorys oraz zdjęcie znanej osoby pochodzenia romskiego, wybierzcie i przyporządkujcie jej kilka cech (około 10 cech), które najbardziej do niej pasują.

ambitny	Liberalny	rozważny
arogancki	lojalny	rzetelny
bezkompromisowy	niekonwencjonalny	skrupulatny
bezkonfliktowy	niezależny	spontaniczny

bezwzględny	nieśmiały	stanowczy
charyzmatyczny	odpowiedzialny	tajemniczy
ciepły	optymista	towarzyski
cierpliwy	oryginalny	troskliwy
czarujący	otwarty	twórczy
delikatny	pesymista	uczciwy
dowcipny	pewny siebie	uduchowiony
dyskretny	poważny	uprzejmy
ekscentryczny	powściągliwy	uważny
empatyczny	praktyczny	wiarygodny
idealista	przyjazny	wrażliwy
impulsywny	religijny	zabawny
inteligentny	rodzinny	zdecydowany
ironiczny	romantyczny	zorganizowany
konserwatywny	roztargniony	śmiały
kreatywny		żądny przygód

Postać, którą wybrałem charakteryzuje się następującymi cechami.....

.....

.....

.....

.....

Moją ocenę tej postaci poparłem informacjami, które uzyskałem z różnych źródeł informacji:

.....

.....

.....

.....

Temat: PRZELAMYWANIE STEREOTYPOW

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: rozwijanie postawy wrażliwości społecznej i otwartości na innych, poprzez przełamywanie stereotypowego myślenia.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Wie czym jest stereotyp i potrafi podać przykłady stereotypowego myślenia.
- Potrafi odróżnić przekonanie od stereotypu.
- Rozumie, że przełamywanie stereotypów należy zacząć od pracy nad sobą.

METODY I TECHNIKI PRACY:

Dyskusja, praca w grupach, indywidualne karty pracy, metoda „list – układanka”

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Kolorowe kartki w 5 kolorach do podziału na grupy, indywidualne karty pracy dla każdego ucznia, 5 kopert w których znajduje się po 20 wyrazów wyciętych z czasopism (mogą to być dowolne, losowo wybrane wyrazy, ale można również dokonać doboru celowego wybierając wyrazy dostosowane do tematu)

Przebieg spotkania: wchodzący do klasy uczniowie losują kolorowe kartki, które dzielą ich na 5 grup. Siadają przy stolikach oznaczonych wylosowanym kolorem

Wprowadzenie:

Dzisiejsze zajęcia rozpoczniemy od ćwiczenia, a po jego wykonaniu sami sformułujecie temat, który dzisiaj poruszymy:

Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy zał. nr 1

Najczęściej już w trakcie wykonywania ćwiczenia uczniowie spontanicznie wypowiadają się. Czasami zdarzy się w grupie uczeń, który odmówi wykonania polecenia, bo „on nie ulega stereotypom”. Wtedy nauczyciel uspokaja, że nie chodzi tutaj o jego opinię, ale o opinię tzw. większości.

Podsumowanie ćwiczenia

Wykonując to ćwiczenie trochę zmusiłam was do myślenia przez pryzmat stereotypu. Wiecie, jednak, że nie prosiłam was o wasze zdanie, ale o to jak myślą inni, na temat określonych grup ludzi.

Tematem dzisiejszego spotkania będzie stereotypowe myślenie i jak z nim walczyć.

Przebieg lekcji:

Zapoznajmy się z definicją stereotypu:

Stereotyp (z gr. *stereos* = 'twardy', *typos* = 'wzorzec, odcisk')

Stereotyp to konstrukcja myślowa, zawierająca pewne fałszywe przeświadczenie dotyczące innych, zwłaszcza grup społecznych. Stereotyp przyjęty może być przez jednostkę w wyniku własnych obserwacji, przejmowania poglądów innych osób, wzorców przekazywanych przez społeczeństwo, może być także wynikiem procesów emocjonalnych.

Stereotypy mogą być

negatywne np.: Polacy to pijacy,

Neutralne np.: kobiety lubią zakupy.

Pozytywne np.: Niemcy dbają o porządek.

Najczęściej jednak spotykamy się ze stereotypami negatywnymi.

Ludzie myślący stereotypami, często bronią się tłumacząc, że to nie stereotyp a przekonanie.

Częste są wypowiedzi typu:

„Wiem, że nie wszyscy Romowie to złodzieje, ale większość tak.”

Jednak taka wypowiedź świadczy o mocno zakorzenionym myśleniu stereotypowym.

W związku z tym czym jest przekonanie?

Słownik języka polskiego podaje że przekonanie to pewność, co do słuszności czegoś, wyrobiony pogląd na coś; przeświadczenie.

Aby przekonanie nie miało znamion myślenia stereotypowego, musimy wyrobić sobie pogląd na daną sprawę, wziąć odpowiedzialność za własne słowa.

Spróbujcie teraz zmienić zacytowane zdanie, tak aby było przekonaniem, a nie stereotypem

„Zdarza się, że niektórzy Romowie kradną.”

To zdanie jest prawdziwe.

Podajcie inne przykłady przekonań, a nie stereotypów, opierając się na ćwiczeniu:

Np.

Są kobiety, które lubią zakupy.

Nie zgadzam się ze stwierdzeniem, że rudy to fałszywy, gdyż nie ma żadnych logicznych argumentów potwierdzających taką opinię.

Są Anglicy, którzy są flegmatyczni.

Podsumowując:

Stereotyp to fałszywe i niedostatecznie uzasadnione zdanie dotyczące pewnej grupy osób (tzw. nadgeneralizacja), zwykle niewrażliwe na argumentację.

Zakończenie lekcji

Przed rozpoczęciem zajęć zostaliście podzieleni na grupy. Każda grupa otrzyma teraz kopertę w której znajduje się 20 wyciętych z gazet wyrazów. Proszę aby każda grupa wykorzystując wyrazy z koperty oraz wyrazy przez was dobrane, stworzyła list, odezwę, manifest skierowany do waszych rówieśników, w którym poruszyście kwestie stereotypów i uprzedzeń.

Naklejcie wyrazy, dopiszcie własne, tak aby stanowiły całość.

Niech ten list będzie zachętą dla nas wszystkich, abyśmy skutecznie zwalczali w sobie stereotypy i uprzedzenia.

Po zakończeniu pracy uczniowie odczytują manifesty na forum klasy.

Załącznik nr 1

Połącz ludzi z określonymi zachowaniami

Ludzie z wąskimi ustami	Skąpi
Ludzie o wysokim czole	Lubiący porządek i karni
Szkoci	Kradnący jak tylko nadarzy się okazja
Blondynka	Ludzie surowi i mściwy
Anglicy	Flegmatyczni i zdystansowani
Rudowłosi	Nie grzeszący intelektem
Niemiec	Fałszywi
Cygan	Leniwi i brudni
Naukowcy	Analityczni, mający zdolność koncepcyjnego myślenia
Afroamerykanie	Inteligentni, geniusze

Temat: UCZENIE SIĘ TOLERANCJI, CZYLI SZLIFOWANIE DIAMENTU .

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: rozwijanie postawy tolerancji.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Zna definicję tolerancji.
- Potrafi wymienić czynniki wpływające na kształtowanie się postawy tolerancji przekonanie od stereotypu.
- Wie i rozumie, że uczenie się tolerancji jest procesem i należy się jej uczyć w codziennym życiu

METODY I TECHNIKI PRACY:

Dyskusja, praca w grupach, metoda „diamentowa”, mini wykład

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Kolorowe kartki w 5 kolorach do podziału na grupy, 5 arkuszy A3, kleje, 5 zestawów czynników wpływających na rozwój tolerancji (załącznik)

Przebieg lekcji: wchodzący do klasy uczniowie losują kolorowe kartki, które dzielą ich na 5 grup. Siadają przy stolikach oznaczonych wylosowanym kolorem

Wprowadzenie:

Tolerancja (łac. <i>tolerantia</i> – „cierpliwa wytrwałość.”)
--

W sensie najbardziej ogólnym oznacza on postawę wykluczającą, dyskryminację ludzi, których sposób postępowania oraz przynależność do danej grupy społecznej może podlegać dezaprobowaniu przez innych pozostających w większości społeczeństwa.

Tak brzmi definicja tolerancji, podana przez wikipedię. Jest to jednak pojęcie szeroko dyskutowane, przez wiele dziedzin nauki, np. religioznawstwo, socjologia, antropologia i itd. Może właśnie dlatego, że pojawiło się wokół niego wiele kontrowersji.

Jedno jest pewne, tolerancji jak sama definicja wskazuje trzeba się uczyć „cierpliwie i wytrwale”.

Część właściwa lekcji:

Powiedzieliśmy sobie, że tolerancji trzeba się uczyć najpierw samemu. Wiemy, że czasem podświadomie w naszych słowach i myślach sporo nietolerancji.

Podajcie przykłady własnych nietolerancyjnych myśli, lub działań.

Myszę, że przydarzyły się Wam.

Uczniowie się wypowiadają, następuje krótka dyskusja.

Na jakie obszary naszej wrażliwości, na jakie umiejętności musimy zwrócić uwagę, aby rozwijać w sobie tolerancję?

Za chwilę otrzymacie zestaw czynników kształtujące postawę tolerancji. Proszę w grupach, metodą diamentową je zhierarchizować.

Ćwiczenie:

Każda grupa otrzymuje arkusz papieru A3, na którym zaznaczony jest schemat metody diamentowej, oraz zestaw czynników wypisanych na kartkach, (każda grupa otrzymuje jeden taki zestaw) z poleceniem ułożenia czynników od najważniejszych do najmniej ważnych, a następnie przyklejenie ich na arkuszu . (10 min.)

1

2 2

3 3 3

4 4

5

Zestaw czynników w załączniku.

Po ułożeniu hierarchii ważności czynników i przyklejeniu ich na arkuszu, nauczyciel rozwiesza je w widocznym miejscu.

Liderzy omawiają pracę swoich grup.

Podsumowanie:

Wszystkie wymienione czynniki są ważne w kształtowaniu postawy tolerancji. Różne było tłumaczenie i uzasadnienie wyboru poszczególnych czynników przez grupy.

A teraz przyjrzyjcie się kształtowi figury, jaka pojawiła się na waszych planszach po wykonaniu zadania. Otóż figura ta nazywana jest układem diamentowym. Diament to drogocenny i zarazem najbardziej twardy kamień na świecie. Niech więc na wzór diamentu to, co składa się na proces uczenia się tolerancji będzie dla nas cennym i trwałym doświadczeniem.

Załącznik nr 1

PROTESTOWANIE PRZECIWKO ZŁU

DAŻENIE DO ZROZUMIENIA INNYCH

NIE GODZIĆ SIĘ NA TAKIE POSTĘPOWANIA INNYCH LUDZI, KTÓRE MOŻE BYĆ NIEBEZPIECZNE I SZKODLIWE, MOŻE ZAGRAŻAĆ ŻYCIU I ZDROWIU INNYCH LUDZI.

SZTUKA KOMPROMISU

**UMIEJĘTNOŚĆ SZANOWANIA
POGLĄDÓW INNYCH**

KULTURA OSOBISTA I SZACUNEK

**WYRABIANIE W SOBIE NAWYKU
POZYTYWNGO PATRZENIA NA RÓŻNICE**

**POWSTRZYMYWANIE SIĘ OD NATYCHMIASTOWYCH
OCEN I OSĄDÓW I PODDAWANIE ICH WERYFIKACJI**

EMPATIA I NASTAWIANIE NA SŁUCHANIE NINNYCH

Temat: DYSKRYMINACJA – WSZYSCY JESTEŚMY OFIARAMI.

ADRESACI: szkoła podstawowa 4- 6 klasa

Wskazówka: proponowany scenariusz wyzwała w uczniach sporo emocji. Bywa trudny, ze względu na wgląd w osobiste doświadczenia. Niemniej z tego powodu również bardzo wartościowy.

Realizację tego tematu polecam szczególnie nauczycielom wychowawcom, którzy są dobrze zintegrowani z klasą.

CEL OGÓLNY: uwrażliwienie uczniów na wszelkie przejawy dyskryminacji

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Wie czym jest dyskryminacja i potrafi podać jej przykłady.
- Rozumie, że dyskryminacja może dotknąć każdego.
- Zastanawia się nad mechanizmami ucisku, dyskryminacji, wyobcowania i potrafi je nazwać .
- Rozpoznaje negatywne emocje i uczucia wywołane zachowaniami dyskryminacyjnymi

METODY I TECHNIKI PRACY:

Gra dydaktyczna „Baloniki”, uczenie przez doświadczenie, trening autorefleksji

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

balon i sznurek (ok. 50 cm każdy) dla każdego ucznia, flamastry dla wszystkich,

Do tych zajęć koniecznym jest aby krzesła były ustawione w kregu.

Wprowadzenie:

Każdy może być dyskryminowany z takiego czy innego powodu. Być może i wam się zdarzyło być dyskryminowanym? Zastanówcie się. Formą dyskryminacji jest prześladowanie.

Ćwiczenie:

Jeżeli przypomnieć sobie, taką sytuację to podejdźcie do mnie. Otrzymacie balonik i sznurek. Na nadmuchanym baloniku napiszcie flamastrem co było powodem dyskryminacji.

Uczniowie podchodzą do nauczyciela i na balonikach piszą np.

:

Śmiali się ze mnie, bo byłam gruba.

Wyzywali, bo nie miałam ładnych ubrań.

Wołali, że jestem Rumunem, bo mam ciemną karnację.

Bili mnie, bo byłem słaby.

Żeby ośmielić uczniów do wykonania tego ćwiczenia, nie zawsze wystarczy słowna zachęta. Dobrą metodą jest rozpoczęcie tego zadania od siebie. Uczniowie na pewno docenią otwartość nauczyciela i jego autentyczność. Poza tym zwiększy się poziom poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów.

Przejdę teraz wokół koła w którym siedzicie i głośno przeczytam co napisaliście na balonach.

Nauczyciel podchodzi i w skupieniu, powoli czyta każdą wypowiedź dodając jedno z wyrażeń:

Został skrzywdzony

Zraniono ją,

cierpiała przez to,

doznała cierpienia fizycznego

np.

Śmiali się z niej, bo była gruba. Została skrzywdzona

Wyzywali, bo nie miała ładnych ubrań. Zraniono ją,

Wołali, że jest Rumunem, bo ma ciemną karnację. Cierpi przez to,

Bili go, bo był słaby. Doznał cierpienia fizycznego

Po wykonaniu tej części ćwiczenia, każdy uczeń przywiązuje sobie balon do kostki.

Nauczyciel mówi uczniom:

Nikt nigdy nie ma prawa dyskryminować drugiego człowieka! Na dyskryminację w każdej formie – ułóżania, przezywania, wyśmiewania, po dyskryminację rasową nie możemy się zgodzić. Każdy z nas może wyrazić ten brak zgody w sposób symboliczny.

Teraz mamy okazję „zdeptać” wszelkie przejawy dyskryminacji, której doznaliśmy, a jednocześnie złożyć deklarację na przyszłość wypowiadając głośno „Nie zgadzam się!”.

Walkę z dyskryminacją zaczynamy od siebie!

Na określony znak wszyscy wstają z krzeseł i próbują zdeptać balony innych.

Po zakończeniu ćwiczenia nauczyciel rozpoczyna dyskusję pytając uczniów, czy podobało im się to ćwiczenie i co o nim sądzą.

Potem warto zadać również takie pytania:

- Czy uważasz, że są ludzie, którzy częściej są narażeni na dyskryminację niż inni?
- Kim oni są?
- Czy możemy coś zrobić, aby im pomóc?

Podsumowanie dyskusji może być również zachętą do następnej lekcji, na której poruszony zostanie problem walki z dyskryminacją.

Temat: JAK PRZECIWDZIAŁAĆ DYSKRYMINACJI.

ADRESACI: szkoła podstawowa 4- 6 klasa

Wskazówka: proponowany scenariusz wyzwała w uczniach sporo emocji. Bywa trudny, ze względu na wgląd w osobiste doświadczenia. Niemniej z tego powodu również bardzo wartościowy.

Realizację tego tematu polecam szczególnie nauczycielom wychowawcom, którzy są dobrze zintegrowani z klasą.

CEL OGÓLNY: uwrażliwienie uczniów na wszelkie przejawy dyskryminacji

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Wie czym jest dyskryminacja i potrafi podać jej przykłady.
- Rozumie, że dyskryminacja może dotknąć każdego.
- Zastanawia się nad mechanizmami ucisku, dyskryminacji, wyobcowania i potrafi je nazwać .
- Rozpoznaje negatywne emocje i uczucia wywołane zachowaniami dyskryminacyjnymi

METODY I TECHNIKI PRACY:

Gra dydaktyczna „Chmury i słońce”, uczenie przez doświadczenie, trening autorefleksji

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Nauczyciel przygotowuje: planszę A1 na której namalowane (albo przyklejone) jest duże słońce z promieniami, oraz wycięte z karteczek samoprzylepnych szare (ciemnoniebieskie) chmury (tyle chmur ile jest uczestników).

Wprowadzenie:

Dyskryminacja (łacińskie *discriminatio* – rozróżnienie), nierówne traktowanie osób, grup. Najczęściej ma podłoże rasowe, etniczne, religijne, społeczne. Najczęściej dyskryminacja to rodzaj wykluczenia społecznego, objawiająca się poprzez traktowanie danej osoby mniej przychylnie, niż

innej w porównywalnej sytuacji ze względu na jakąś cechę. Praktyki dyskryminacyjne są niezgodne z prawami człowieka, porozumieniami międzynarodowymi, zakazane przez prawo wewnętrzne państw demokratycznych.

Objawy dyskryminacji mogą przybrać formę: **dyskryminacji bezpośredniej lub pośredniej.**

Dyskryminacja bezpośrednia jest wtedy gdy osobę traktuje się mniej przychylnie niż inne osoby w porównywalnej sytuacji, wyłącznie z powodu "odmienności" np. nie zatrudnia się Romki do pilnowania dzieci, tylko z powodu jej pochodzenia.

Dyskryminacja pośrednia występuje wtedy, gdy pojawiają się pewne warunki, kryterium lub praktyka, które pozornie dla wszystkich powodują takie same skutki, jednak niektóre osoby lub grupy stawiają w gorszej sytuacji. Np. dzieci bawią się w „suchym basenie”, wypełnionym piłeczkami, basen jest dostępny dla wszystkich dzieci do 10 roku życia. Przychodzi romski chłopczyk, kupuje bilet, jednak nie zostaje wpuszczony. Kiedy mama chłopca pyta dlaczego go nie wpuszczono, właściciel odpowiada, „bo w środku jest za dużo dzieci”, mama mówi to poczekają, a właściciel odpowiada, „że chłopiec jest za duży”, mama pokazuje legitymację szkolną; chłopiec ma 8 lat, w końcu właściciel poirytowany odpowiada „nie wpuszczę i koniec!”. Koniec opowiedzianej historii jest już przejawem bezpośredniej dyskryminacji.

Nauczyciel prosi, aby uczniowie zastanowili się, kto jest ofiarą dyskryminacji i jakie formy przybiera?

Po zastanowieniu i krótkiej dyskusji nauczyciel prosi, aby każdy podszedł do planszy przyklejonej do tablicy i napisał na jednej chmurce formy dyskryminacji społecznej, powody dla których jedni dyskryminują innych.

Np.

Kolor skóry

Pochodzenie

Żydzi

Romowie

Homoseksualiści

Niepełnosprawni

Itd...

Jak widzicie sporo grup i ludzi doświadcza dyskryminacji. A przecież nie ma nie ma nadrzędnych ani podporządkowanych kultur i społeczności. Każda kultura jest efektem odmiennej rzeczywistości. W każdej społeczności możemy znaleźć aspekty pozytywne, których możemy się uczyć oraz negatywne, które możemy krytykować.

Pamiętajmy, że odmienny – nie znaczy gorszy, ale niepodobny.

Myślę, że każdy z was, chciałby być człowiekiem tolerancyjnym, okazującym szacunek drugiemu człowiekowi. Dlatego teraz proszę abyście podeszli do planszy. Następnie zerwijcie jedną z chmurek i podrzyjcie na strzępy. Niech ten gest wyrazi nasz wewnętrzny brak zgody na dyskryminację. Gdy wszyscy zerwiemy chmury, zobaczmy się pod nimi ukrywa.

Uczniowie zrywają chmury, niszczą je i wrzucają do kosza.

Po zerwaniu chmur ukazuje nam się słońce z promieniami. W słońcu widnieje napis: CHCEMY ŚWIATA WOLNEGO OD DYSKRYMINACJI!

Proszę teraz abyście w kilkusobowych grupkach zastanowili się nad hasłami nawołującymi wszystkie dzieci i dorosłych do zachowań antydyskryminacyjnych.

Np.

Wszyscy jesteśmy równi

Inny nie znaczy gorszy!

Każdy ma prawo do inności

Lubimy siebie nawzajem

Itd.

Wpiszcie wypowiedziane przez was hasła na promieniach odchodzących od słońca.

Uczniowie wykonują polecenie.

Na zakończenie głośno czytamy wszystkie zapisane przez uczniów hasła.

Temat: KSENOFOBIA, ANTYSEMITYZM, RASIZM – UPADEK CYWILIZACJI.

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: uwrażliwienie uczniów na współczesne oblicze rasizmu, ksenofobii, nietolerancji i kształtowanie postawy antydyskryminacyjnej.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Zna podstawowe pojęcia dotyczące zachowań dyskryminacyjnych.
- Widzi konieczność działań w kierunku walki z negatywnymi przejawami zachowań dyskryminujących innych.
- Rozumie, że działania te, aby były one skuteczne, musi podjąć każdy z nas.

METODY I TECHNIKI PRACY:

Dyskusja, praca w grupach, metoda „alfabetyczne lotto”, mini wykład,

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Kolorowe kartki w 5 kolorach do podziału na grupy, 5 arkuszy A3, kleje, 5 arkuszy „alfabetycznego lotta” (załącznik)

Przebieg lekcji: wchodzący do klasy uczniowie losują kolorowe kartki, które dzielą ich na 5 grup. Siadają przy stolikach oznaczonych wylosowanym kolorem

Wprowadzenie

Nauczyciel pisze temat na tablicy w milczeniu.

Być może słowa temat, który się pojawił brzmią zbyt drastycznie, być może wydaje się wam, że wyolbrzymiam problem.

Zacznijmy od definicji:

Ksenofobia

Ksenofobia pochodzi od greckiego słowa znaczącego „strach przed obcokrajowcami”. Mamy tu do czynienia z zamkniętym kołem: obawiam się osób odmiennych, ponieważ ich nie znam i nie znam ich, ponieważ się ich obawiam.

Podobnie do dyskryminacji i rasizmu, ksenofobia żywi się stereotypami i uprzedzeniami i wywodzi się z poczucia braku bezpieczeństwa i strachu przed „innymi”. Ten strach często przekłada się na odrzucenie, wrogość lub przemoc wobec ludzi z innych krajów lub należących do mniejszości.

Ksenofobia była używana przez elity rządzące do „ochrony” ich państw przed wpływami z zewnątrz, co można było zaobserwować u prezydenta Nicolae Ceausescu, obalonego dyktatora Rumunii, który lubił

cytować poetę Mihai Eminescu:

„Kto przygarnia do serca obcego

Pozwala psom pożerać swoje członki

Pozwala śmieciom pożerać swój dom

Pozwala niesławie pożerać swoje imię”

Nietolerancja

Nietolerancja to brak szacunku dla praktyk lub wierzeń innych niż własne. Okazywana jest przez ludzi, którzy nie chcą pozwolić innym zachowywać się w odmienny sposób niż oni sami. Nietolerancja może oznaczać, że ludzie są wykluczeni z powodu ich przekonań religijnych, ich seksualności a nawet z powodu swoich ubrań i fryzury.

Antysemityzm

Połączenie władzy, uprzedzeń, ksenofobii i nietolerancji skierowanych przeciw Żydom nazywane jest antysemityzmem.

Ta forma nietolerancji religijnej prowadzi do dyskryminacji pojedynczych osób a także do prześladowań Żydów w ogóle. Najbardziej przerażająca manifestacja antysemityzmu miała miejsce, w czasie II wojny światowej. Budzi obawy to, że niektórzy „historycy”, jak

David Irving próbują „udowodnić”, że obozy koncentracyjne nie istniały lub nie były takie złe, jak są przedstawiane.

Rasizm

Konsekwencje rasizmu są przerażające, nawet słowo rasizm budzi obawy. Nie jest łatwo zdefiniować „rasizm”.

Zdefiniowanie tego tak, żeby można było jednoznacznie określić – w całej Europie – czy dane działanie, myśl czy proces może być określone jako rasistowskie, jest właściwie niemożliwe.

Rasizm opiera się na przekonaniu, że pewne cechy charakteru, zdolności itp. są zdeterminowane przez rasę oraz że istnieją rasy nadrzędne i rasy podrzędne.

Zapewne powiecie, że nas Polaków ten problem nie dotyczy, bo przecież jesteśmy tolerancyjnym społeczeństwem.

Czy na pewno?

Przytoczę wam fragment raportu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka dotyczącej sytuacji cudzoziemców w Polsce:

„Incydenty rasistowskie, wyzwiska kierowane pod adresem cudzoziemców, a nawet pobicia - na takie przypadki wskazuje raport "Rasizm w Polsce".

Jak powiedziała Agnieszka Mikulska z Fundacji Helsińskiej, niemal wszyscy cudzoziemcy, z którymi rozmawiano, doświadczyli jakiegoś rodzaju przemocy - fizycznej lub słownej - na tle rasistowskim. Wśród tych, które padały najczęściej były: "małpa", "czarna małpa", "asfalt", "bambo" i "goryl". Epitety: "czarny" i "czarnuch" kierowane były także do osób, które miały ciemniejszą karnację skóry. Czczenki, które brały udział w badaniu, powiedziały, że słyszały pod swoim adresem określenia: "taliban". Wobec osób, mających korzenie dalekowschodnie, padały określenia: "żółtek", "ty, skośnooka".

Polacy nie chcą siadać obok nich w autobusach, sprzedawcy przyjmując czy wydając pieniądze unikają dotknięcia ręki, a **kobiety** w towarzystwie cudzoziemców słyszą komentarze np. "To nie ma już Polaków".

Spośród 24 ankietowanych, 14 osób zostało pobitych, siedem z nich wymagało pomocy lekarskiej. Wśród poważniejszych urazów były: złamanie nogi, złamanie nosa czy przecięcie ścięgna w palcu ręki. Trzy respondentki powiedziały, że ich dzieci były bite przez rówieśników. Do pobić dochodziło najczęściej w autobusach, tramwajach, metrze i na przystankach. Sprawcami ataków - jak mówili cudzoziemcy - są najczęściej ludzie młodzi (od kilkunastu do dwudziestu kilku lat), w większości mężczyźni. W żadnej z badanych spraw sprawcy nie zostali

ukarani. Przed sąd trafiła tylko jedna sprawa - pobicia dziewczynki, ale została umorzona ze względu na wiek napastników. Dwie sprawy były w toku, a jedna z nich - została zawieszona...”

Myślę, że to co przedstawiłam jest bardzo smutnym obrazem nas ludzi, społeczności, narodu. Nauczyciel pisze na tablicy:

Mamy jeden ludzki gatunek.

Mamy tylko jedną rasę – ludzką rasę.

Ćwiczenie:

Nauczyciel dzieli klasę na 5 grup, każda grupa otrzymuje arkusz „alfabetycznego lotta” (załącznik). Następnie nauczyciel formułuje polecenie:

Proszę wpisać, w każdą kratkę tzw. „dobry pomysł” na walkę z dyskryminacją. Wpiszcie te działania, które powinny podjąć pojedyncze osoby, rodziny, społeczności, narody. Dyskutując w grupach wybierzcie te pomysły, które wydają się wam najważniejsze. Aby zadanie było trudniejsze, musicie w każdą kratkę oznaczoną daną literą, wpisać działanie, którego pierwsza litera, odpowiada konkretnej kratce np. na literę A może być odpowiedź Aktywność organizacji pozarządowych zwiększyć... itd....

Podsumowanie:

Nasze działania powinny wyrażać nasze przekonanie co do koniecznych zmian.

Powinniśmy zacząć od porozumiewania się ze sobą na równym poziomie – czy to pomiędzy różnymi społecznościami i kulturami, czy między większościami i mniejszościami w ramach jednego społeczeństwa.

Musimy pracować nad zrozumieniem i zmianą uprzedzeń i stereotypów.

Jak najszybciej musimy ustalić drogę zmiany naszych społeczeństw **wielokulturowych w międzykulturowe.**

Załącznik nr 1

Alfabet dobrych pomysłów....

A	B	C	D
E	F	G	H
I	J	K	L
M	N	O	P
R	S	T	U
W	Y	Z	

Przykładowo wypełnione lotto (do wglądu tylko dla nauczyciela)

A Antysemityzmowi przeciwdziałamy	B Być bardzo aktywnie zaangażowanym	C cenienie różnic	D Dojrzewanie do Działania na rzecz innych
E panowanie nad emocjami	F festiwal różnych narodów	G praca w grupie	H walka z homofobią
I odwaga bycia innym	J uczenie się języka obcego	K kampania przeciw ksenofobii	L Lubimy się nawzajem
M uczenie międzykulturowe	N nikt nie jest doskonały, nie ulegamy pierwszemu wrażeniu	O otwarcie oczu na przejawy ucisku i odwaga bycia sobą	P Przyjaźń drogą do zmiany
R Akceptacja różnorodności i różnic.	S sprawiedliwość i szacunek dla tych, którzy są inni	T Tolerancji uczymy się każdego dnia od początku	U uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności

W walka z uciskiem i współpraca	Y Yeti, który niby jest, a nikt go nie widział	Z zadawanie pytań i nieprzyjmowanie niczego jako rzeczy oczywistej	
---------------------------------------	--	--	--

Temat: INNY NIE ZNACZY GORSZY.

ADRESACI: uczniowie szkoły podstawowej klasy 4-6

CEL OGÓLNY: konfrontacja z własnymi emocjami towarzyszącym dokonywaniu wyborów.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- dokonuje wyborów i potrafi je uzasadniać
- poznaje elementy historii i kultury romskiej
- zaczyna sobie uświadamiać, że każdy z nas może dyskryminować innych i należy pracować nad własną postawą

METODY I TECHNIKI PRACY:

Praca indywidualna, dokonywanie wyboru, praca w grupach, dyskusja

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Cukierki w 4 różnych opakowaniach (do podziału na grupy), Koperty z zaproszeniami dla każdego ucznia (w każdej po 4 zaproszenia), arkusze papieru A1, pisaki, mazaki najlepiej kolorowe.

Wprowadzenie:

Nauczyciel rozdaje wchodzącym uczniom koperty, w każdej z nich znajdują się 4 zaproszenia od różnych dzieci. Chłopcy otrzymują zdjęcia i zaproszenia chłopców, dziewczynki - dziewczynek. Dokonujemy takiego podziału, aby nie pojawiła się dodatkowa zmienna zakłócająca dokonanie wyboru – uczniowie tym wieku są w tzw. fazie homofilnej rozwoju.

Każdy z was otrzymał list w którym znajdują się zdjęcia i zaproszenia od kilku dzieci. Tak się składa, że możecie wybrać tylko dwa zaproszenia. Które zaproszenie wybierzesz, do kogo pójdziesz?

Uczniowie czytają zaproszenia, a następnie dokonują wyboru.

Zaproszenia tych dzieci, które nie przyjmiecie, proszę wrzucić do koszyka, który stoi na środku sali.

Uczniowie wykonują polecenie.

Proszę teraz, abyście powiedzieli kogo i dlaczego wybraliście te a nie inne osoby?

Uczniowie wypowiadają się, uzasadniając swoje wybory.

Dziękuję, za wasze wypowiedzi. Teraz zobaczmy, na urodziny których dzieci nie przyjdziecie?

Nauczyciel przegląda i odczytuje odrzucone zaproszenia. Możemy zrobić krótkie zestawienie. Najczęściej najczęściej odrzuconych jest zaproszeń do romskich dzieci, najmniej do dzieci niepełnosprawnych.

Podsumowanie ćwiczenia:

Co spowodowało, że odrzuciliście zaproszenia dzieci romskich?

Ostatnio mówiliśmy o stereotypach. Dlaczego więc tak łatwo im ulegamy? Wiele negatywnych postaw wobec kultur, stylów życia lub społeczeństw, które są inne od naszych, ma źródła w „obawie przed nieznanym”. Dlatego ważnym jest abyśmy poznawali inne kultury.

Nauczyciel dzieli za pomocą cukierków uczniów na 4 grupy,

Każda grupa otrzyma jedno zadanie:

1. Romowie skąd przybyli i kim są?
2. Zwyczaje Romów.
3. Romowie – wędrowcy, co to znaczy?
4. Znane osobistości pochodzenia Romskiego

Nauczyciel przygotowuje materiały wg uznania.

Po zakończeniu pracy prosimy uczniów aby na planszach A1 przedstawili w formie „mapy myśli” albo innej graficznej metody, wyniki swojej pracy grupowej. Następnie przedstawiciele grup przekazują pozostałym uzyskane informacje.

Podsumowanie:

Myślę, że teraz kiedy więcej wiecie na temat społeczności romskiej, tak łatwo już nie będziecie ulegać stereotypowemu myśleniu. Inny nie oznacza gorszy. Im więcej wiemy o innych, tym szybciej przełamujemy bariery nietolerancji.

Załącznik 1 Zaproszenia dla dziewczynek

Zapraszam Cię na moje urodziny, które odbędą się w moim domu. Na urodzinach będą moi dziadkowie, którzy przyjechali z Wietnamu. Myślę, że będziemy się dobrze bawić.

Zapraszam Cię serdecznie na moje urodziny. Wśród gości będzie moja ciocia zaproszona z Konga i jej dzieci. Poznasz moją rodzinę. Mam nadzieję, że będziemy się świetnie bawić.

Zapraszam Cię na moje urodziny. Romskim zwyczajem będzie ognisko, śpiewy i tańce. Cała moja rodzina będzie się z nami bawić. Na pewno będzie bardzo wesoło. Zapraszam Cię serdecznie.

Zapraszam Cię na moje urodziny. Moi rodzice przygotowali wiele niespodzianek. Będzie również moja rodzina, która specjalnie na tę okazję przyjechała z drugiego krańca Polski. Zapraszam Cię gorąco.

Załącznik 2 Zaproszenia dla chłopców

Zapraszam Cię na moje urodziny. Romskim zwyczajem będzie ognisko, śpiewy i tańce. Cała moja rodzina będzie się z nami bawić. Na pewno będzie bardzo wesoło. Zapraszam Cię serdecznie.

Zapraszam Cię na moje urodziny. Moi rodzice przygotowali wiele niespodzianek. Będzie również moja rodzina, która specjalnie na tę okazję przyjechała z drugiego krańca Polski. Zapraszam Cię gorąco.

Zapraszam Cię serdecznie na moje urodziny. Wśród gości będzie moja ciocia zaproszona z Konga i jej dzieci. Poznasz moją rodzinę. Mam nadzieję, że będziemy się świetnie bawić.

Zapraszam Cię na moje urodziny, które odbędą się w moim wietnamskiej restauracji. Na urodzinach będą moi dziadkowie, którzy przyjechali z Wietnamu. Myślę, że będziemy się dobrze bawić.

SCENARIUSZ ZAWIERA PRZYGOTOWANIE UCZNIÓW DO DEBATY PROWADZONEJ METODĄ KARLA POPPERA

Debate stanowi ramy dla publicznej dyskusji nad różnymi, czasami kontrowersyjnymi problemami. W debacie, ocenianej przez sędziów, biorą udział dwa trzyosobowe zespoły. Zadaniem jednego z nich jest obrona, a drugiego negacja tezy, która stanowi przedmiot dyskusji. Debatę przebiega wg jasno określonych zasad. Zawodnicy zabierają głos w ustalonej kolejności, w ściśle wyznaczonym czasie i mają do spełnienia konkretne zadania. Wygrywa drużyna, która sposobem argumentacji i umiejętnościami retorycznymi przekona sędziów o swojej racji.

Klasyczna debata trwa ok. 50-60 min.

Podstawowe zasady

zespoły A i N – to dwie drużyny: A 1, A 2, A3 Zespół A ma za zadanie afirmację tezy, N 1, N 2, N3 Zespół Negujący (N) zaprzecza jej prawdziwości.

- a) **Teza** – to nic innego, jak temat debaty. Sformułowany musi on być na zasadzie stwierdzenia np. **MNIEJSZOŚĆ ROMSKA NIE JEST DYSKRYMINOWANA PRZEZ PAŃSTWO POLSKIE**
- b) **Definicje** – teza debaty zawiera pewne pojęcia, które powinny być wyjaśnione w pierwszej fazie gry.
- c) **Argumenty i linia argumentacyjna** – argument to pewna racja, która potwierdza lub obala jakiś sąd. Najczęściej linia argumentacyjna składa się od dwóch argumentów.
- d) **Dowody** – każdy z argumentów poparty powinien być dowodami, czyli konkretnymi przykładami, które mają wzmocnić wagę argumentów
- e) **Kontrargumenty** – tworzone są najczęściej na gorąco w trakcie debaty. Przeciwnicy nie znają przecież przed rozpoczęciem gry argumentów swoich adwersarzy. Mogą się ich co najwyżej domyślać. Kontrargumenty to odniesienia do poszczególnych argumentów oponentów, które mają za zadanie ich osłabienie.
- f) **Mowy i pytania** – debata składa się z przeplatających się mów poszczególnych zawodników i serii pytań. Każda mowa trwa 4 min., oratorzy mają do spełnienia w nich jasno określone zadania. W trakcie mowy pozostali uczestnicy nie mają prawa głosu, uważnie słuchają. Odnoszą się do wypowiedzi poprzedników dopiero w

swoich mowach. Zasady przepychania też są jasno określone. Pytania powinny być krótkie, zwięzłe, jasne i sformułowane w ten sposób, aby odpowiedzi działały na korzyść drużyny zadającej pytania. W tym elemencie debaty istotne jest zachowanie wysokich standardów kultury. Pytania nie mogą personalnie godzić w przeciwnika. Niedozwolone są sprzeczki, klótnie, dwuznaczne komentarze itp.

Każda drużyna ma do wykorzystania dodatkowe 4 min. na przygotowanie przed wystąpieniem albo przepychaniem.

Zadaniem nauczyciela jest prowadzenie i monitowanie przebiegu debaty. Prowadzący wzywa do wystąpienia poszczególnych mówców, reaguje w przypadkach naruszenia dyscypliny.

Debata, jak każda gra, kończy się wyłonieniem zwycięzcy. Werdykt ustalają sędziowie. Rolę sędziów mogą pełnić pozostali uczniowie w klasie.

Poniżej prezentuję debatę, wraz z mowami mówców, która odbyła się 8 .04 2013, w ramach obchodów I Katowickich Dni Kultury Romskiej.

Mówca A1 (6 min.)

Szanowni Państwo! Pragnę jeszcze raz powitać wszystkich zainteresowanych tematem **dzisiejszej debaty**. Witam naszych gości, publiczność i szanownych oponentów.

Wraz z kolegą i koleżanką z zespołu postaramy się przekonać bądź utwierdzić was w przekonaniu iż **MNIEJSZOŚĆ ROMSKA NIE JEST DYSKRYMINOWANA PRZEZ PAŃSTWO POLSKIE.**

W dniu dzisiejszym społeczność romska na całym świecie obchodzi **Międzynarodowy Dzień Romów**, który został ustanowiony w **1990** roku na **IV Kongresie Międzynarodowego Związku Romów** pod patronatem **UNSECO**. Uważam, że jest to doskonały czas do przypomnienia o obecności społeczności romskiej, rozsianej po całym świecie, która tak jak każde inne społeczeństwo uznawane za mniejszość narodową, żyje i egzystuje wśród nas.

Czy wiemy kim są Romowie? To bardzo zróżnicowana grupa etniczna rozproszona w Europie, obu Amerykach oraz części Azji. Brak własnego terytorium zmuszał ich na przestrzeni wieków do wędrownego trybu życia. Dane o ich liczebności wahają się od 8 do 15 mln, w Polsce od 12 tys. do 50 tys.

Spoleczność romska pochodzi z Indii. Nim dotarli do Europy przebyli długą drogę przez Persję i Bizancjum. Pojawienie się Romów w Europie w XIV wieku zapoczątkowało powstawanie legend o ich pochodzeniu, oraz kontrowersji, które trwają do dzisiaj.

Dzisiaj w czasie tej debaty chcemy państwa przekonać, że Romowie stanowią integralną część społeczeństwa polskiego i jako mniejszość narodowa nie są dyskryminowani przez państwo polskie.

Szanowna publiczności, drodzy oponenci. Jeszcze raz powtórzę słowa tezy, z którą nie sposób jest się nie zgodzić. **MNIEJSZOŚĆ ROMSKA NIE JEST DYSKRYMINOWANA PRZEZ PAŃSTWO POLSKIE.**

Państwo rozumiemy jako trwały związek ludzi stale zamieszkujących określone terytorium, podlegających władzy zwierzchniej. W Polsce władzą jest rząd polski, a najważniejszym aktem prawnym jest konstytucja RP.

Odwołując się do takiej definicji państwa przedstawiamy nasz pierwszy argument:

A1: Państwo Polskie zapewnia wszystkim obywatelom (a w tym również mniejszościom narodowym i etnicznym) równe prawa.

Dowodzi tego zapis Konstytucji, której 35 artykuł stanowi, że:

Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej.

Państwo polskie w pełni akceptuje i propaguje powstawanie stowarzyszeń i organizacji romskich.

Stowarzyszenie Romów w Polsce utworzone na początku 1992 roku, Romska Agencja Artystyczna, która promuje artystów romskich, Romskie Pośrednictwo Pracy, którego głównym zadaniem jest promowanie zatrudnienia Romów,

Drugi argument potwierdzający tezę iż Romowie nie są dyskryminowani..... brzmi:

Państwo polskie zapewnia i wspiera prawo mniejszości romskiej do rozwoju własnej tożsamości kulturowej.

Romowie, jak inne narody świata mają prawo do poszanowania swojej odrębności kulturowej. To właśnie dzięki odrębności i różnorodności nasz świat nabiera więcej barw. Myślę, że każdy z obecnych na tej sali zgodzi się ze mną, że Romowie to społeczność posiadająca jedną z najbogatszych kultur nie skażonych cywilizacyjnym przyspieszeniem i konformizmem.

Wyobraźmy sobie, że podróżujemy przez całe życie. Że całe pokolenia naszych przodków też przemierzały świat i wchodziły w interakcje z miejscową ludnością. Jakie wartości z tego płyną? Jaka kultura mogła wytworzyć się na bazie takiego modelu życia? Kultura romska jest **żywa, wielobarwna i niepowtarzalna**.

Motywy Cygana pojawia się w wielu działach literatury światowej i polskiej, w filmie, w malarstwie, w muzyce, a polskie społeczeństwo chętnie uczestniczy w festiwalach, koncertach, festynach organizowanych przez Romów: zespoły takie jak Gipsy Boys, Balkan Express, czy występy światowej sławy skrzypka Miklosza Deki Czureja zawsze gromadzą tłumy.

Teraz przedstawię nasz 3 argument

Państwo Polskie podejmuje działania w kierunku integracji mniejszości romskiej ze społeczeństwem Państwa Polskiego.

W sierpniu 2003 roku MSWiA ogłosiło

Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce, realizowany od 2004 r na obszarze całego kraju. W jego zakres wchodzi sprawy: edukacji, walki z bezrobociem, zdrowia, sytuacji bytowej, przeciwdziałania przestępstwom popełnianym na tle etnicznym, podtrzymywania i propagowania kultury romskiej, wiedzy o Romach w społeczeństwie polskim.

W ramach tego programu pojawia się szereg inicjatyw na rzecz społeczności romskiej podejmowanych przez stronę polską, co przedstawię w dalszej części debaty moi koledzy.....

Szanowna publiczności, drodzy oponenti. Jeszcze raz powtórzę słowa tezy, z którą nie sposób jest się nie zgodzić. **MNIEJSZOŚĆ NIE JEST DYSKRYMINOWANA PRZEZ PAŃSTWO POLSKIE.** Mam nadzieję, że udowodniłem i wyjaśniłem znaczenie naszej tezy, którą dalej będzie omawiał mój zespół.

Mówca N 2 (6 min.)

Witam wszystkich zebranych: szanownych gości, zebraną publiczność oraz naszych adwersarzy.

Na początku chciałbym odnieść się do tezy dzisiejszej debaty, z którą się nie zgadzamy. Uważamy, że Romowie są dyskryminowani przez państwo polskie, co postaram się wraz z moimi kolegami z drużyny udowodnić.

Krystian wprowadził nas w barwny świat Romów, ich kultury. Twierdzi, że ta mniejszość narodowa jest przez państwo polskie akceptowana, a jej prawa respektowane.

To oczywisty absurd!

Mówicie, że Państwo to Rząd, powołujecie się na Konstytucję! która wszystkim obywatelom zapewnia równe prawa, również przedstawicielom mniejszości narodowych.

Zgadzamy się z tą definicją, ale tylko częściowo. Państwo to przede wszystkim jego obywatele, to społeczeństwo.

Konstytucja zapewnia równe prawa wszystkim obywatelom, ale nie jest w stanie ich respektować.

Czy artykuł 35 Konstytucji spowoduje rzeczywistą zmianę wypracowanej przez wieki negatywnej postawy wobec Romów?

„Cyganie, albo ludzie niepotrzebni...”- od tych słów rozpoczynała się pierwsza w Polsce ustawa antycygańska uchwalona przez Sejm Warszawski Koronny w 1557 roku.

Powiecie że to zamierzchła historia. Być może, ale utrwalone przez wieki stereotypy przekuwają się na postawy.

Zobaczmy jak sytuacja przedstawia się aktualnie

Pomimo obowiązującego prawa, Romowie w Polsce są dotknięci bezrobociem, brakiem dostępu do oświaty, trudną sytuacją mieszkaniową i ekonomiczną oraz dyskryminacją wynikającą z różnic kulturowych.

W naszym kraju mieszka ich kilkanaście tysięcy i są najbardziej nienielubianym przez Polaków narodem. Stereotyp jest taki: Cygan to obibok, złodziej, żebrak. Czy zastanawialiśmy się dlaczego właśnie w ten sposób myśli o Romach zdecydowana większość Polaków?

Właśnie dlatego, że państwo polskie nie podejmuje działań w kierunku zabezpieczenia podstawowego prawa mniejszości romskiej do równego traktowania.

Działania są, ale są one niedostateczne, czy wręcz nie dostosowane do potrzeb Romów.

Podajecie przykład: romskiej agencji artystycznej, romskiego pośrednictwa pracy, to wspierały inicjatywy, ale czy mają przełożenie na rzeczywistość? Dlaczego tak wielu Romom trudno jest znaleźć pracę? Pracodawcy często nawet nie chcą rozmawiać gdy widzą Roma.

Wasz pierwszy argument jest więc bezzasadny, ponieważ oparliście się na obrazie idealistycznym a nie rzeczywistym.

W drugim argumentcie

Uważacie, że

Państwo polskie zapewnia i wspiera prawo mniejszości romskiej do rozwoju własnej tożsamości kulturowej.

Mój przedmówca podaje przykłady festynów, zespołów muzycznych. Zgoda, ale tym samym pokazuje siłę stereotypu!

Co wiemy o tożsamości kulturowej Romów?

Czy możemy ją tylko kojarzyć ze śpiewem i pięknymi kobietami!

To za mało aby otworzyć się tę wielobarwną, jak określił mój przedmówca, kulturę. A przecież kultura to historia, dziedzictwo, tradycje, obyczajowość.

Zbyt mało wiemy, a niewiedza prowadzi do dyskryminacji.

N 2 w dalszej części rozwinie ten wątek

Teraz odniosę się do 3 argumentu

Państwo Polskie podejmuje działania w kierunku integracji mniejszości romskiej ze społeczeństwem polskim.

Owszem PP podejmuje działania ale nie integracyjne lecz asymilacyjne albo segregacyjne.

Asymilacja z łaciny *assimilatio* to upodabianie.

Najczęściej o asymilacji mówi się w przypadku przystosowania się mniejszości narodowych do norm życia społecznego kraju, w którym się osiedlili.

Romowie wielokrotnie w najnowszej historii byli zmuszani do przystosowywania się, chociażby zakaz wędrownego trybu życia z 1964 roku.

Szanowni Państwo!

Przedstawiając kontrargumenty, przekonałem Państwa do tego aby zanegować tezę dzisiejszej debaty.

Jestem przekonany, że państwo polskie dyskryminuje mniejszość romską!

Podam 2 argumenty przemawiającą za prawdziwością wypowiedzianej przed chwilą tezy:

Pierwszy argument:

Polacy kierują się stereotypami w postrzeganiu Romów, co sprzyja szerzeniu się dyskryminacji i romofobii.

Drugi argument:

Państwo polskie nie zapewnia przedstawicielom mniejszości romskich należytego wsparcia, a wręcz utrudnia integrację ze społecznością romską.

Dziękuję za uwagę.

Mówca A2 (5 min.)

Szanowni Państwo, drodzy oponenti. Moim zadaniem i członków zespołu, jest przekonanie Państwa, iż mniejszość romska nie jest dyskryminowana przez państwo polskie.

Chciałbym na początku podważyć linię argumentacji mojego poprzednika:

Powiedziałeś, że nasza wizja Państwa jest idealistyczna, ponieważ uważamy, że każdy obywatel powinien przestrzegać obowiązującego w nim prawa.

Być może to idealizm, ale wiadomo, że ze stereotypami walczy się długo, że to proces wkomponowany przede wszystkim w edukację, w uświadamianie młodego pokolenia czym jest tolerancja, akceptacja, ciekawość innej kultury.

Tak, zgadzam się z przedmówcą, że państwo to obywatele. Ale sami zauważcie, że obywatele są różni, o różnych poglądach, postawach. Ksenofobiczne wypowiedzi na Internecie niektórych osób są incydentalne! Nie mogą one stanowić o postawie całego społeczeństwa!

Niech dowodem będzie stale wzrastający procent społeczeństwa wypowiadający się o Romach pozytywnie bądź neutralnie.

Najnowsze badanie sondażowe opublikował miesięcznik psychologiczny „Charaktery”.

Zmieniający się wizerunek Roma w oczach przeciętnego Polaka to właśnie wynik działalności takich organizacji jak Stowarzyszenie Romów w Polsce, które prowadzi aktywną, działalność, zmierzającą do poprawy sytuacji społecznej, ekonomicznej i kulturalnej środowisk romskich.

Wracając do linii argumentacji naszego zespołu chciałbym Państwa utwierdzić w przekonaniu, że **państwo polskie oraz organizacje pozarządowe zapewniają i wspierają respektowanie praw mniejszości romskiej**

Żeby nie być gołosłownym, ja również podam kilka przykładów :

- w 2011 roku Stowarzyszenie Romów w Polsce, którego prezesem jest obecny wśród nas Pan Roman Kwiatkowski, we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Komisją Europejską zrealizowało projekt pod hasłem „ Wykluczenie ma też romską twarz”. Celem przedsięwzięcia było promowanie idei przeciwdziałania dyskryminacji.
- podobny projekt edukacyjny, tym razem dla uczniów szkół podstawowych pod hasłem „ O Romach, dla Romów, z Romami”
- wydawane czasopismo „Dialog – Pheniben”
- projekt „Centrum Porad Obywatelskich i Prawnych dla Romów”

To zaledwie kilka przykładów, które świadczą o wsparciu , **również finansowym**, wielu wspaniałych przedsięwzięć mających na celu edukację społeczeństwa.

Drugim argument naszej grupy mający na celu przekonanie Państwa, że Polacy nie dyskryminują Romów brzmi: **Państwo polskie zapewnia i wspiera prawo mniejszości romskiej do rozwoju własnej tożsamości kulturowej.**

Organizuje się w Polsce wiele festiwali zapewniających świetną zabawę, a dodatkowo Polakom dają możliwość poznania ciekawej kultury romskiej. Przy tej okazji warto przedstawić Państwu postać Vasyła Szmidta (uhonorowanego polską odznaką Zasłużony Działacz Kultury). Dzięki niemu od 1997 roku nieprzerwanie odbywa się **Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Kultury Romów**, który jest największym festiwalem kultury romskiej w Europie. Jest on transmitowany za pośrednictwem TVP 2 i co roku cieszy się znakomitą oglądalnością: (statystyki w zaokrągleniu)

- 2012 r. - 3 190,03 tysięcy widzów,
-
- 2008 r. - 2 543,13 tysięcy widzów.

Świadczy to ni mniej ni więcej jak tylko tym, że Polacy nie tylko wspierają Romów, ale także są otwarci na ich kulturę i Sztukę.

Sprzyja to również **integracji** społeczności romskiej i polskiej – o czym jest mowa w naszym trzecim argumentcie.

Przypomnę teraz nasz trzeci argument: **Państwo polskie podejmuje działania w kierunku integracji mniejszości romskiej ze społeczeństwem polskim.**

Do takich inicjatyw należy organizowanie świetlic środowiskowych dla dzieci polskich i romskich, wspólnych wyjazdów wakacyjnych, różnych imprez okolicznościowych, wystaw poświęconych historii Romów.

Kończąc swoją wypowiedź, chciałbym wyrazić przekonanie co do prawdziwości tezy, że **mniejszość romska nie jest dyskryminowana przez państwo polskie**. Mam nadzieję, że liczne dowody przekonały o tym niezdecydowaną publiczność.

N 2 (5 min.)

Szanowni Państwo, drodzy oponenti. Moim zadaniem jest podważenie argumentów naszych szanownych adwersarzy i przekonanie Państwa że Romowie są dyskryminowani w naszym państwie. Aby tego dokonać odwołam się do wypowiedzi moich poprzedników.

I

Odwołując się do wypowiedzi mojego poprzednika muszę stwierdzić iż jest ona nie adekwatna do realnego stanu rzeczy, ponieważ nasz adwersarz przedstawia wizję wyidealizowanego społeczeństwa które nie istnieje ani w Polsce ani w żadnym innym kraju.

Oczywiście każdy z obywateli powinien przestrzegać prawa, jednak ze względu na specyfikę postrzegania kultury Romskiej i samych Romów przez Polaków powstał w naszym kraju zwyczaj przymykania oka na akty nietolerancji.

Nasze kultury różnią się bardzo między sobą a prawda jest taka że niewiele o sobie nawzajem wiemy. Niewiedza natomiast bardzo silnie wzmacnia strach, boimy się nieznanego. Bardzo mały odsetek społeczeństwa Polskiego faktycznie zadaje sobie trud by poznać Romów i ich kulturę.

II

Drugim argumentem wysuniętym przez naszego oponenta jest to że organizacje pozarządowe wspierają respektowanie praw mniejszości romskiej. Owszem w Polsce działa wiele organizacji pozarządowych które zajmują się propagowaniem kultury Romskiej.

Pamiętajmy jednak, o pewnej swoistej asymetrii, która niweczy wiele działań. Na czym polega owa asymetria?

Otóż media z jednej strony emitują „Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Kultury Romów”, zachwycają się śpiewem i muzyką romską, z drugiej zaś strony np. przy każdej okazji przestępstwa popełnionego przez Roma piętnują jego pochodzenie tak jakby to ono miało być przyczyną całego zajścia. To zestawienie jest tak głęboko dyskryminujące, że trudno się oprzeć wrażeniu, iż nie są to działania celowe.

III

Co do trzeciego argumentu wysuniętego przez naszych adwersarzy, jakoby Państwo Polskie pomagało w zwalczaniu dyskryminacji. Owszem istnieją rządowe programy mające zarówno pomagać ludności Romskiej jak i uświadamiać Polaków. Jednak znamienita większość akcji podejmowanych przez Państwo ma charakter Asymilacyjny. Te działania mają na celu włączenie Romów do kultury która jest im obca, z pominięciem ich własnej.

Teraz ugruntuję linię argumentacji naszego zespołu:

Pierwszy argument:

Polacy kierują się stereotypami w postrzeganiu Romów, co sprzyja szerzeniu się dyskryminacji i romofobii.

Zatrzymajmy się chwilę na definicji dyskryminacji, bo wydaje się nam oczywista... ale...

Dyskryminacja oznacza nierówne, gorsze traktowanie kogoś na przykład z powodu jego odmiennej rasy lub pochodzenia etnicznego, gdy takiego traktowania nie można ani usprawiedliwić, ani obiektywnie wytłumaczyć.

Np. dwie grupy młodych ludzi (w jednej Romowie, w drugiej Polacy) idzie na dyskotekę, jedna jest wpuszczana a druga nie! Nie trudno zgadnąć która grupa została zatrzymana przez ochraniarzy. Dlaczego? Bo ... się głośno zachowują!!! To nie wymyślona historia ... Przypomnijmy sobie nagłaśniane przez prasę i telewizję wydarzenia w Poznaniu gdzie na wejściu do restauracji pojawiał się napis Romów nie wpuszczamy!

Oczywiście Państwo zareagowało, ale po interwencji Stowarzyszenia.

Czy nie dziwi opieszałość demokratycznego państwa polskiego w reagowaniu na takie jawne akty dyskryminacji!

Drugi argument:

Państwo polskie nie zapewnia przedstawicielom mniejszości romskich należytego wsparcia, a wręcz utrudnia integrację ze społecznością romską.

Integracja rozumiana jako włączanie Romów do naszej społeczności z równoczesnym zachowaniem ich kultury w stanie nienaruszonym.

Dziś pomimo tego, że Romowie są mniejszością etniczną, której sytuacja jest najczęściej dyskutowana na forum instytucji europejskich wydaje się że wciąż robimy za mało aby zmienić sposób postrzegania tej mniejszości przez Polaków.

Mówca A3

Witam Wszystkich zgromadzonych bardzo serdecznie. Moim dzisiejszym zadaniem będzie podsumowanie wypowiedzi przedmówców. Jednakże zanim tego dokonam po raz kolejny chciałabym przywołać tezę dzisiejszej debaty, która brzmi następująco: MNIEJSZOŚĆ ROMSKA NIE JEST DYSKRYMINOWANA PRZEZ PAŃSTWO POLSKIE.

Zapewne koledzy z mojej grupy utwierdzili Państwa w owym przekonaniu. Mam nadzieję, że tak się stało, jednakże by mieć stu procentową pewność postaram się podać kolejne dowody mające na celu ugruntowanie naszej linii argumentacji.

Przykłady podali moi przedmówcy, Mateusz wsparł je danymi statystycznymi. Ja natomiast chciałabym w tym miejscu powiedzieć o ogromnym wpływie kultury romskiej na kulturę polską i światową.

Obraz cygańskiego życia, wiecznej wędrówki wydaje się piękny i pociągający. Artystyczną wizję życia Romów z piękną muzyką przedstawił w swych filmach Emir Kusturica („Czas Cyganów” oraz „Czarny kot, biały kot”). W literaturze romantycznej motyw ten pojawił się jako element zainteresowania ogólnie pojętą egzotyką, stał się przedmiotem obserwacji obyczajowej (taki charakter ma powieść o Cyganach– *Chata za wsią* Józefa Ignacego Kraszewskiego). Z kolei ekscentryczny styl życia utożsamiany z Romami, charakteryzujący się mocnym poczuciem wspólnoty, jaki funkcjonował w świadomości potocznej, sprawił, że nazwę „cyganerii” przyjęli poeci i malarze młodopolscy. Literatura często eksponuje motyw wędrówki Cyganów – np. pisze o tym Maria Pawlikowska-Jasnorzewska w wierszu *Wielki Wóz*. Współczesna muzyka pop wielokrotnie nawiązuje do tematyki romskiej a przykładem może być przebój Gittana (sprawdź tytuł *proszęIII*)

Teraz chciałabym odnieść się argumentu przedstawionego przez mojego przedmówcę. Moja kontrargumentacja umocni zaś nasze stanowisko.

Powiedzieliście że państwo polskie nie podejmuje działań w kierunku integracji z środowiskiem romskim. Otóż nie zgadzamy się z tym stwierdzeniem.

A3: : Państwo Polskie podejmuje działania w kierunku integracji mniejszości romskiej ze społeczeństwem polskim.

A najlepszym tego przykładem jest wprowadzenie statusu asystenta edukacji romskiej, został on wprowadzony do polskiego systemu szkolnego w ramach Pilotażowego programu rządowego na rzecz społeczności romskiej w województwie małopolskim na lata 2001 – 2003. Z uwagi na efekty, jakie przyniosła praca asystentów edukacji romskiej projekt został kontynuowany i jest prowadzony po dziś dzień. Celem wprowadzenia asystenta romskiego do szkół, w których uczą się dzieci romskie jest przede wszystkim podwyższenie niskiej frekwencji tych uczniów i pomoc w realizacji obowiązków szkolnych. Asystentami romskimi powinni zostać Romowie obdarzeni zaufaniem lokalnych społeczności. Do

obowiązków asystenta należy również budowa dobrego kontaktu między rodzicami uczniów a szkołą, informowanie rodziców o przebiegu nauki, a także kontrola frekwencji uczniów i postępów w nauce.

Dzieci pochodzenia romskiego to wspaniali uczniowie, dzieci pełne energii, nowych pomysłów. Jednakże czasami istnieje bardzo duża przeszkoda. Jest nią niejednokrotnie bariera językowa, która powoduje pewne nieścisłości, nieporozumienia, a czasem przeradza się nawet w konflikty. Dlatego państwo polskie wychodzi naprzeciw problemowi i wprowadza kursy z języka polskiego dla dzieci, młodzieży, a nawet osób dorosłych. Jest to wręcz wspaniałe rozwiązanie na pozór błahego problemu.

Wyda się, że moją wypowiedź mogę zakończyć, cytując słowa Williama Arthura Warda- „Przeciętny nauczyciel mówi, dobry wyjaśnia, lepszy demonstruje, wspaniały inspiruje.” Tak więc bądźmy nauczycielami, którzy inspirują, inspirują ludzi, dzieci od najmłodszych lat, ponieważ to one są przyszłością naszego narodu i nie ma wspanialszej inicjatywy nad kształcenie i uświadamianie młodego pokolenia.

Wraz z moimi kolegami z drużyny, mamy nadzieję, że w tym momencie Państwo bez wahania zgodzą się ze słowami tezy, która była tematem dzisiejszej dyskusji. Po raz ostatni pozwolę sobie przywołać jej słowa: **MNIEJSZOŚĆ ROMSKA NIE JEST DYSKRYMINOWANA PRZEZ PAŃSTWO POLSKIE.**

Mówca N 3 (5 min.)

Szanowni państwo, drodzy oponenti. Moją rolą w dzisiejszej debacie jest podsumowanie linii argumentacji mojego zespołu.

Przypomnę tezę debaty:

mniejszość romska nie jest dyskryminowana przez państwo polskie.

Oczywiście nie zgadzamy się z tą tezą, co ugruntuję moimi dowodami.

Najpierw powrócę do słów moich adwersarzy.

Co prawda zgodzę się z moim oponentem, że w naszym kraju stale rośnie liczba osób, które w neutralny bądź pozytywny sposób wypowiadają się na temat mniejszości Romskiej. Jednak w dalszym ciągu ilość osób która jest odmiennego zdania jest zaskakująco wysoka.

Dopóki stereotypy ubliżające mniejszości Romskiej będą dalej propagowane przez Internet oraz media to najszlachetniejsze nawet zapisy litery prawa nie poprawią sytuacji Romów.

A 3 jako przykład integracji podaje działania w obszarze edukacji, mówi o asystentach romskich. Owszem wspaniała inicjatywa! Ale przyjrzyjmy się uważnie sytuacji edukacyjnej dzieci romskich.

Dzieci Romskie idąc do szkoły często są poniżane przez rówieśników, od razu ze względu na ciemniejszą karnację otrzymują złośliwe przezwiska, których, ze względu na szacunek do obecnych gości nie przytoczę!

Czy ośmieszane dziecko będzie chodziło do szkoły? Postawmy się na miejscu ich rodziców. Osobiście nie chciałbym wysyłać swojego dziecka gdzie mam świadomość, że nie czuje się ono bezpiecznie. Znowu wina stereotypów? Owszem, ale nie tylko...

Dzieci, które rozpoczynają przygodę z edukacją są diagnozowane pod kątem gotowości szkolnej. Testy, którymi są badane dzieci wymagają dobrej znajomości języka polskiego. Wiadomo, że istotnym elementem tożsamości kulturowej Romów jest język romski, którym posługują się Romowie w swoim środowisku rodzinnym. Dzieci więc mogą najzwyczajniej w świecie nie rozumieć poleceń aby poprawnie wykonać test!

Przez takie niedorzeczne wręcz nieporozumienie krzywdzone są dzieci Romskie, które z powodu niskich wyników testu są kierowane do szkół specjalnych.

Przeprowadzone na Uniwersytecie Jagiellońskim badania dzieci Romskich uczęszczających do szkół specjalnych, przyniosły szokujące wyniki!

Ponad połowa badanych posiada pełną sprawność intelektualną!

Popatrzcie jak puzzle same się wręcz układają. Wiadomo, że we współczesnym świecie pracodawcy chcą zatrudniać rzetelnie wykształconych pracowników.

Bezrobocie wśród Romów wynosi w niektórych województwach nawet 90%.

Jeżeli romskie dzieci będą miały utrudniony dostęp do edukacji, to nadal nie będą miały możliwości kształcenia się, a tym samym pojawienia się na rynku pracy w przyszłości.

Zatem czy dalej sądzicie, że Romowie nie są dyskryminowani przez Państwo polskie?

Te jawnie pokazane przeze mnie nie tylko pojedyncze fakty, ale utrzymujące się negatywne tendencje, istotnie pogłębiają nieprawdziwy i stereotypowy wizerunek Roma.

Oczywiście powstaje wiele nowych inicjatyw, stowarzyszeń, imprez badań naukowych i to jest pocieszające!

Pamiętajmy jednak, jak powiedział starożytny grecki filozof „lepiej iść niedaleko, ale dobrą drogą, niż zająć daleko ale złą”

Czasem dzieje się tak, że tworzy się programy, podejmuje inicjatywy ale mają one charakter akcji, albo wręcz są organizowane bez udziału Romów, ale pod szyldem barwnej romskiej kultury! Ale przecież nie tylko o to chodzi! Najważniejsze są rozwiązania systemowe, uwzględniające przede wszystkim promowanie właściwego obrazu społeczności romskiej!

Jednak na chwilę obecną, mimo przykładów naszych oponentów pokazujących jak wiele się robi dla Romów, jesteśmy przekonani, że wrogość, stereotyp, stygmatyzacja, dyskryminacja to najbardziej odpowiednie słowa opisujące postawę obywateli polskich do Romów.

Zatem kończąc, powtórzę dobitnie Romowie są dyskryminowani przez Państwo Polskie!

Temat: Matka w różnych kulturach

ADRESACI: uczniowie gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych

CEL OGÓLNY: poznanie roli matki w różnych kulturach, uświadomienie własnych postaw

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- dokonuje wyborów i potrafi je uzasadniać
- potrafi korygować swoją postawę
- poznaje zwyczaje i tradycje związane z osobą matki w różnych kulturach
- dostrzega, że są elementy, które łączą ludzi z całego świata

METODY I TECHNIKI PRACY:

Praca indywidualna, praca w grupach, dyskusja

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Arkusze z fragmentami opisów ról i zwyczajów matek w różnych kulturach (6 sztuk na grupę), podpisy do kultur, arkusze papieru

Kultura: romska, japońska, chińska, litewska, armeńska, norweska

Wprowadzenie:

Nauczyciel wprowadza temat: MATKA

Każdy człowiek na świecie ma (miał) matkę. Niezależnie od tego, z jakiej kultury się wywodzi, skąd pochodzi, gdzie jest. Dla każdego z nas matka jest jednym z najważniejszych elementów naszego życia. Urodziła nas, wychowuje nas, kocha nas, stara się by było nam jak najlepiej. Niezależnie od tego czy czasem się z nią nie zgadzamy, czy pokłócimy się, czy też nie zawsze nasze relacje są bez rysy to jednak jest dla nas bardzo ważna.

Matka we wszystkich kulturach to ktoś bardzo ważny. Jej osoba i rola łączy cały świat w jeden dom. Chciałabym abyście teraz zastanowili się w grupach nad tym jaką rolę w waszym życiu pełni mama: kim jest dla dziecka, jakie uczucia wam się pojawiają, gdy myślicie o matce, czy

pamiętacie jakieś szczególne zwyczaje mamy z okresu waszego dzieciństwa? Czy słyszeliście o jakichś przesądach związanych z urodzeniem dziecka? Jakich?

Uczniowie uzupełniają arkusze.

Proszę was teraz o przedstawienie waszej pracy.

Każda grupa przedstawia to, co stworzyła.

Podsumowanie ćwiczenia:

Jak widać uważacie, że matka to ktoś bardzo ważny w naszym życiu. Ktoś kto z nami jest, do kogo możemy zwrócić się z każdym problemie, to ktoś kto się nami opiekuje, wspiera nas. Nieistotne ile mamy lat, jakie doświadczenia, co zrobiliśmy – dobra matka zawsze będzie nas kochała.

Osoba matki to, coś ponad kulturowego, ponad narodowego, ponadczasowego.

Nauczyciel rozdaje arkusze z przygotowanymi opisami matek innych kultur, zwyczajów jakie w danych kulturach występują odnośnie rodzenia i wychowywania dzieci - 6 arkuszy na jedną grupę. Sześć kartek z zapisaną daną kulturą.

Proszę was teraz, abyście przeczytali opis matek innych kultur oraz postarali się dopasować dane kultury do opisów.

Podsumowanie:

Dzisiaj udało nam się dostrzec, że ludzi z całego świata z pewnością łączy osoba matki, jej rola, uczucia, cele. Wszyscy jesteśmy dziećmi niezależnie od rasy, koloru skóry, kraju pochodzenia, kultury z jakiej się wywodzimy. Zauważyliśmy coś, co nas łączy, a nie różni.

Bibliografia i propozycja do stworzenia materiałów o matkach:

1. ***„Mama dookoła świata. Opowieści o macierzyństwie w różnych kulturach”* Ofelia Grzebińska**
2. <http://elementaro.org>
3. <http://romowie.wordpress.com/>

Temat: MÓGLBYM MIESZKAĆ Z...

ADRESACI: szkoła ponadgimnazjalna.

CEL OGÓLNY: uwrażliwienie uczniów na własne bariery i uprzedzenia

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Wie czym są bariery i uprzedzenia w kontaktach z przedstawicielami innych kultur
- Rozumie, że uprzedzenia utrudniają funkcjonowanie w dzisiejszym świecie
- Zastanawia się nad mechanizmami ucisku, dyskryminacji, wyobcowania i potrafi je nazwać.
- Rozpoznaje negatywne emocje i uczucia wywołane uprzedzeniami
- Zdaje sobie sprawę z granic własnej tolerancji

METODY I TECHNIKI PRACY:

Praca indywidualna, praca w grupach, dyskusja

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Kartki dla każdego z uczniów, 6 dużych arkuszy papieru, karta pracy „współlokatorzy”

Wprowadzenie:

Dzisiaj postaramy się odpowiedzieć sobie na pytanie dotyczące naszych własnych barier i uprzedzeń w stosunku do ludzi wywodzących się z innych kultur niż nasza. Zastanowimy się nad naszą tolerancją, która nieraz okazuje się tylko pustą deklaracją. Często w odpowiedzi na pytanie: czy jesteś tolerancyjny odpowiadamy: „TAK”. Spróbujmy dziś odpowiedzieć sobie czy nasza postawa charakteryzuje się tolerancją, otwartością na to, co inne.

Nauczyciel czyta historię:

Wyobraź sobie, że dostałeś się na wymarzone studia. Niestety wiąże się to z tym, że będziesz musiał/a wyjechać do innego miasta, w którym Twój wujek przebywający poza granicami kraju

oddaje Ci do dyspozycji duży dom. Jest to jedyna opcja zamieszkania w mieście, gdzie masz studiować. Dom jest bardzo duży i sam nie jesteś w stanie go utrzymać. Po przeanalizowaniu kosztów utrzymania doszedłeś do wniosku, że na pięć pokoi (które mają duży metraż), jakie znajdują się w tym domu cztery będziesz musiał wynająć. Dajesz ogłoszenie o poszukiwaniu współlokatorów. Zgłosiły się następujące osoby:

- Pięcioosobowa rodzina Romów. Ojciec rodziny pracuje dorywczo i nie ma stałego zatrudnienia. Są oni częścią większej rodziny bardzo ze sobą związanej i organizującej częste rodzinne uroczystości, spotkania, zjazdy.
- Młody, przystojny student pochodzenia żydowskiego, pracujący w weekendy i po południu.
- Rosyjskie małżeństwo lekarzy, bez dzieci
- Staruszka pochodząca z Niemiec, samotna, bezdzietna
- Dwóch Arabów pracujących w lotnictwie
- Hinduska bardzo związana z tradycją
- Starszy Pan z sześcioma kotami
- Kenijczyk, który postanowił zostać w Polsce na stałe.
- Ukrainka, która niedawno przyjechała i szuka pracy.
- Wieczna studentka, Ślązaczka z ciągle zmieniającymi się pomysłami
- Samotna matka z dwójką dzieci

Proszę, aby każdy z was indywidualnie wybrał 4 osoby z listy chętnych do bycia współlokatorami
Gdy wszyscy uczniowie będą już gotowi nauczyciel dzieli klasę na 6-7 osobowe zespoły.

Teraz proszę, abyście w utworzonych grupach wybrali wspólnie 4 współlokatorów.

Po wykonaniu ćwiczenia rozpoczynamy podsumowanie i dyskusję.

Pytania pomocnicze do dyskusji:

- *Czy łatwo było wspólnie wybrać 4 spośród wszystkich kandydatów?*
- *Czy zauważyliście jakieś zachowania stereotypowe? Jeśli tak to jakie?*
- *Co wpływało na wasz wybór indywidualny, jak i grupowy?*

Podsumowanie:

Uprzedzenia, stereotypy to często te elementy naszego funkcjonowania, których nie do końca jesteś świadomi. Niekiedy podstępem ujawniają się, mimo iż bardzo tego nie chcemy. Musimy pamiętać o tym, żeby nasze deklaracje o tolerancji i braku uprzedzeń nie były tylko pustymi słowami.

Temat: WARSTWA WIERZCHNIA

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: rozwijanie postawy wrażliwości społecznej i otwartości na innych

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Wyraża postawę otwartą na różnorodny świat
- Potrafi okazać szacunek i tolerancję w stosunku do różnych grup mniejszościowych
- Rozumie, że jesteśmy inni, ale równi

METODY I TECHNIKI PRACY:

Dyskusja, praca indywidualna, mini wykład

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- kartka papieru dla każdego ucznia Mandarynki 12 sztuk (na skórkach mandarynek naklejone kartki z nazwami imigrant, Czarnoskóry, Rom, Żyd, Niepełnosprawny, Litwin: 2 mandarynki z naklejoną nazwą imigrant itd.)

Krzeseła powinny być ustawione w krąg.

Wprowadzenie:

Dzisiejsze zajęcia rozpoczniemy od małej konkurencji, jaką dla was przygotowałam/em. Każdy pracuje indywidualnie. Liczy się czas wykonania zadania.

Przeczytam wam za chwilę 6 przedstawicieli różnych grup. Po wyczytaniu pierwszego przedstawiciela macie 10 sekund na napisanie skojarzeń, jakie przyszły wam do głowy odnośnie wymienionej przeze mnie osoby. Im więcej tym lepiej. I po każdym wyczytywanym przeze mnie znów po 10 sekund.

Przedstawiciele:

- Imigrant
- Czarnoskóry

- Rom
- Żyd
- Niepełnosprawny
- Litwin

Nauczyciel prosi wybranych przez siebie uczniów, aby odczytali swoje skojarzenia (zapytać ok 5 osób)

Podsumowanie ćwiczenia

Wykonując to ćwiczenie trochę zmusiłam was do tego, aby pojawiło się jak najwięcej skojarzeń, których nie analizowaliście zbyt długo, stąd też to ograniczenie czasowe.

Chcę, abyśmy odpowiedzieli sobie teraz na kilka pytań:

- Jaki charakter miały wasze skojarzenia?
- Jakie budzą w was emocje?
- Czy teraz zapisalibyście inne skojarzenia?
- Czy te skojarzenia są krzywdzące dla danych grup czy też nie?

Po podsumowaniu nauczyciel nyciąga mandarynki. Rzuca do wybranych 12 osób po jednej mandarynce. Prosi, aby uczniowie pokazali, jaki przedstawiciel im się trafił.

Otrzymaliście mandarynki, które z wierzchu różnią się przypisanymi do niej grupami. Jednakże to tylko warstwa zewnętrzna. Proszę otwórzcie teraz mandarynki, które trzymacie.

Jak widzicie, gdy zdejmemy skórkę to mandarynki w środku są bardzo podobne i mają równą ilość kawałków. Tak jak ludzie na świecie różnią się skórka (kultura, wyznania, wierzenia, wychowanie itp.), ale w środku jesteśmy bardzo podobni.

Temat : CZERWONE ŚWIATŁO DLA DYSKRYMINACJI.

CEL OGÓLNY: zwalczanie uprzedzeń i stereotypów, które tworzą bariery

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- Potrafi wykazać tolerancję w stosunku do niepewności i niejednoznaczności
- rozwija szacunek do drugiego człowieka
- rozwija w sobie szacunek do innych kultur

METODY I TECHNIKI PRACY:

wypowiedzi uczniów, instrukcja słowna, mini wykład,
autorefleksja, burza mózgów, dyskusja w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: czerwone (z napisem „VIP”), żółte (z napisem „ochrona”) i zielone (z napisem „ szarak”) karteczki samoprzylepne, po 10 w każdym kolorze

PRZEBIEG LEKCJI:

Wprowadzenie nauczyciela:

To w jakim kraju się urodziłem, w jakiej rodzinie, w którym roku nie zależało od nas. Nie mieliśmy na to żadnego wpływu. Czy to, że urodziłem się właśnie tutaj sprawia, że mogę postrzegać siebie jak lepszego? Co działa by się, gdyby „los” rzucił mnie gdzie indziej? Jakie wtedy prezentowałbym postawy.

Przed ćwiczeniem należy ustawić 10 krzeseł w kregu

Ćwiczenie:

Każdy uczeń wybiera sobie jedną karteczkę samoprzylepną (nie wiedząc co jest na niej napisane). Kiedy wszyscy uczniowie będą już w posiadaniu karteczki prosimy ich by przeczytali sobie co mają na niej napisane.

Teraz rozdaję wam instrukcje.

Instrukcja dla czerwonych:

Waszym zadaniem jest wcielenie się w rolę VIPa np. relaksowanie się, rozmowy ze sobą wzajemnie, pisanie smsów....jednakże nie wychodzicie z kręgu wyznaczonego przez krzesła. Możecie się odzywać do swojej ochrony (osoby z żółtymi karteczkami), której zadaniem jest to, aby nie dopuścić do was zielonych, czyli szaraków. Możecie ich krytykować, wymagać, aby lepiej pilnowali dostępu do was itp.

Instrukcja dla żółtych

Jesteście ochroną czerwonych i wszyscy stoicie w jednym szeregu. Waszym zadaniem jest to, aby nie dopuścić do nich zielonych.

Instrukcja dla zielonych

Waszym zadaniem jest to, aby dostać się do czerwonych i z nimi porozmawiać. Chcąc to osiągnąć musicie przejść przez ochronę.

Zapraszam do działania.

Po ok. 10 – 15 minutach kończymy ćwiczenie.

Nauczyciel zaprasza do podzielenia się uczestników każdej z grup własnymi odczuciami, spostrzeżeniami, refleksjami, jakie towarzyszyły im podczas wykonywania ćwiczenia.

Pytania pomocnicze:

Jak się czuliście jako VIPY, szaraki, ochrona?

Czy chcielibyście się zamienić rolami?

W której grupie czuliście się najbardziej komfortowo i dlaczego?

Czas na wypowiedzi uczniów.

Podsumowanie ćwiczenia:

Każdy z nas ma potrzeby bycia kimś ważnym, szanowanym, docenianym za to kim jest jako człowiek. To prawo KAŻDEGObez względu na to skąd pochodzi. Pamiętajmy o tym by nikomu tego prawa nie odbierać.

Temat: CZŁOWIEK INTERESUJĄCY TO TAKI, KTÓRY.....

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: Posiada umiejętność relatywizacji własnego kulturowego punktu widzenia.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń

- Dostrzega, że najważniejszy jest człowiek
- Potrafi wyraża szacunek dla odmienności
- Potrafi prowadzić dialog z innymi ludźmi
- Widzi świat oczyma drugiego człowieka

METODY I TECHNIKI PRACY:

Praca w grupach, praca z materiałem tekstowym,

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Dwa zwykłe, białe T-shirty rozmiar XL, markery, 5 arkuszy papieru, materiały osobistości wywodzących się bądź mających korzenie w kulturze: romskiej (np. Charlie Chaplin, czeczeńskiej, żydowskiej)

Wprowadzenie:

Człowiek, osoba.... To określenia niosące za sobą wiele....

Ćwiczenie:

Nauczyciel dzieli klasę na grupy 6-7 osobowe. Każda grupa otrzymuje biały T-shirt z napisem na środku:

Człowiek interesujący to taki, który.....

Proszę was teraz o wypisanie na koszulce powodów, dla których człowiek może być dla was interesujący.

Po wypisaniu przez uczniów nauczyciel prosi grupy o pokazanie i omówienie swoich koszulek. Następnie rozdaje przygotowane wcześniej materiały o ciekawych osobistościach wywodzących się bądź mających korzenie w kulturze: romskiej (np. Charlie Chaplin, czeczeńskiej, wietnamskiej, kanadyjskiej, żydowskiej)

Spróbujcie znaleźć wymienione przez was cechy określające interesującego człowieka w materiałach, które dla Was przygotowałam.

Przykładowy materiał (im ciekawszy, tym lepiej)

Charlie Chaplin (Wielka Brytania) - aktor, jedna z największych i najbardziej uwielbianych gwiazd kina niemego

Charlie pierwszy raz wystąpił na scenie mając lat 5, w musicalu w 1894 roku. Tego wieczoru występowała jego matka, a on czekał na nią za kurtyną. Kiedy schorowanej matce głos odmówił posłuszeństwa i została zmuszona do przerwania występu, dyrektor teatru wypchnął na scenę Charliego. Wtedy chłopiec zaczął naśladować matkę, która nauczyła go śpiewać i grać na scenie. Jako dziecko Chaplin często tygodniami pozostawał w łóżku z powodu poważnej choroby, a nocą jego matka siadywała przy nim i odgrywała sceny tego, co działo się za oknem. W roku 1900, w wieku 11 lat, Charlie z pomocą brata otrzymał rolę komicznego kota w pantomimie *Kopciuszek* w londyńskim hipodromie. W 1903 roku pojawił się w filmie *Jim, A Romance of Cockayne*. Wkrótce potem dostał swoją pierwszą stałą pracę, grając chłopca sprzedającego gazety w filmie o Sherlocku Holmesie. Rolę tę odgrywał do roku 1906. Następnie wystąpił w programie *Court Circus*, a w następnym roku zagrał klauna w *Fun Factory*. Według rejestrów imigracyjnych przyjechał do Ameryki z trupą Karno 2 października 1912 roku. Tam Chaplin został zauważony przez producenta filmowego Macka Sennetta, który zatrudnił go do swojego studia *Keystone Film Company* (wikipedia)

Omówienie ćwiczenia:

Jak zauważyliście człowiekiem interesującym, ciekawym, wartościowym może być każdy, niezależnie od kultury z jakiej się wywodzi.

Proszę odwróćcie teraz wasze koszulki i na środku napiszcie zdanie:

Człowiek interesującym może być:

Nauczyciel zadaje pytanie:

Człowiekiem interesującym może być Rom?

Odp: Tak, a więc napiszcie na koszulce „Rom”

Człowiekiem interesującym może być Wietnamczyk?

Odp: Tak, a więc piszemy Wietnamczyk... itd.

Podsumowanie:

Najważniejszy jest człowiek, a nie to z jakiej kultury pochodzi. Pamiętajmy, żeby nie skreślać ludzi za inny kolor skóry, za inne wierzenia, za inny język. Sami wypisaliście rzeczy, które są dla was istotne, a sprawiają, że dany człowiek budzi w was zainteresowanie. Nie było tam koloru skóry, wyznania, języka.....

Temat: MIĘDZYKULTUROWA KOSTKA RUBIKA.

ADRESACI: gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

CEL OGÓLNY: dostrzeganie pozytywnych stron innych kultur poprzez budowanie otwartej postawy

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- zna kompetencje, które pozwalają na efektywne funkcjonowanie w środowisku międzykulturowym
- potrafi pracować swoją otwartością na innych ludzi
- dostrzega korzyści płynące z tego, że nie wszyscy jesteśmy tacy sami
- rozumie motywację kierującą przedstawicielami innych kultur

METODY I TECHNIKI PRACY:

wypowiedzi uczniów, instrukcja słowna, mini wykład, praca w grupach, praca z Internetem,

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: 12 pudeł kartonowych o tych samych wymiarach, taśma, materiały o kulturze japońskiej, żydowskiej, romskiej, tatarskiej (czasopisma, artykuły wydruki z Internetu) dostęp do Internetu i drukarki.

PRZEBIEG LEKCJI:

Wprowadzenie nauczyciela:

W dzisiejszym świecie coraz ważniejsze staje się rozwijanie i nabywanie kompetencji międzykulturowych. Jesteśmy uczestnikami świata, w którym co krok spotykamy się z innymi kulturami, narodowościami, wierzeniami. Ważne dla młodego człowieka dzisiejszego czasu jest to, aby potrafił odnaleźć się w tej rzeczywistości, rozumiał ją i efektywnie funkcjonował. W związku z

tym bardzo ważnym zagadnieniem jest nabycie kompetencji międzykulturowych, które rozwija się na kilku poziomach:

- poziomie kognitywnym - modele kultury, wymiary kultury
- poziom emocjonalny - umiejętność radzenia sobie z emocjami i świadomość naszych emocji jakie pojawiają się w naszych kontaktach międzykulturowych
- poziom rozwoju konkretnych umiejętności w zakresie funkcjonowania międzykulturowego

Aby móc nabywać kompetencje międzykulturowe musimy spojrzeć na inne kultury poprzez pryzmat tego, co nam się w nich podoba, a nie tego, co jest dla nas dziwne i trudne do zrozumienia. Dzieje się tak wtedy, gdy mamy otwartą postawę. Każda kultura ma w sobie coś fascynującego, nowego, nieznanego.....

Nauczyciel dzieli klasę na grupy 6-7 osobowe, rozdaje grupom przygotowane wcześniej materiały oraz rozdziela kartony (3 na grupę).

Proszę abyście wybrali z przygotowanych przeze mnie informacji to, co najbardziej się wam w podoba w każdej z czterech kultur.

- Kultura Japońska
- Kultura Żydowska
- Kultura Tatarska
- Kultura Romska

Uczniowie pracują około 5-6 minut.

Każda grupa otrzymała ode mnie 3 kartonowe pudła, proszę teraz o umieszczenie wybranych przez was atrybutów danej kultury na bocznych ściankach kartonów (czyli na jednym kartonie jeden bok dla jednej kultury, w sumie w każdej grupie po 3 ścianki na jedną kulturę).

Uczniowie pracują około 15 minut. Po ukończeniu tej części grupy przedstawiają swoje kartony i to, co na nich umieścili.

Proszę was teraz, abyście wszyscy razem z przygotowanych przez was kartonów ułożyli naszą międzykulturową kostkę Rubika, gdzie każda z czterech ścian bocznych będzie odpowiadała jednej kulturze.

Podsumowanie ćwiczenia przez nauczyciela

Nasza kostka Rubika pozwoliła spojrzeć nam na dobra, jakie niosą nam inne kultury. Każda ściana kulturowa pokazuje nam, że jest wiele rzeczy, które nam się w danych kulturach podobają, a wszystkie ściany razem tworzą nam jedną całość. Nawet jeśli wymieszymy elementy ścian, dalej nasza budowla pozostanie międzykulturową kostką Rubika.

Podsumowanie lekcji:

Stworzenie naszej międzykulturowej kostki Rubika pozwoliło nam ujrzeć atrybuty innych kultur. Stało się tak dzięki temu, że zamiast murów budowaliśmy mosty skonstruowane z tego, co może łączyć kultury.

Bibliografia:

Dieter Schindlauer, Jasmine Böhm, Katrin Wladasch, Volker Frey: *Antydyskryminacja. Pakiet Edukacyjny*, Wyd. CODN, Warszawa 2005

Drogosz Marek, Bilewicz Michał, Kofta Mirosław: *Poza stereotypy. Dehumanizacja i esencjalizm w postrzeganiu grup społecznych*, SCHOLAR, Warszawa 2012

Weigl Barbara, Różycka Małgorzata: *Romowie 2011 Życie na pograniczu*, Wyd. SWPS, Warszawa 2011

Salto-youth: *Edukacja międzykulturowa materiały edukacyjne*, SALTO 2008

Praca zbiorowa Redakcja: Izabela Czerniejewska: *Antydyskryminacja na co dzień*; Wyd. Stowarzyszenie „Jeden świat”, Poznań 2005

Kania Iwona: *Jak towarzyszyć uczniom w rozwoju społeczno-zawodowym?*, DIFIN SA, Warszawa 2010

Palomares Susanna, Schilling Dianne, Winch Cathy: *Skrzynia skarbów. Ćwiczenia grupowe*; Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2008